

MAKA AOGI KAMANA KAEMARANTIYE

*Yoni wani pai'itanti ntagarama kamanane
(Matiyu 3:1-12; Aruku 3:1-9, 15-17; Yoni 1:19-28)*

¹ Koti ntagara Isu Karasatikaba aogi kamana mayamawe: ² Pigoya, Koti kamana unti ntagara Aisaya esapi mayama kaentiye:

Abo. Kamana'ne maenta yagara agarubakana paitama kaori wama, kekapa aogi pikiyema, Koti yeginaba, ³ awaga kamana ukena yagara ka'me mpari mima kega'e uma mayama aboraye: Tabe Yagarama ki i'ma aogi piyoma, Aisaya piyama kaentiye.

⁴ Piyama kaeyogana, Yoni wani pai'itanti ntagara wama ka'me mpari umima maya uwaimintiye: Aguntaenaripa kaitegiripa a'wae puma wani pasigina, Kotiba aguntaenaripa maerigaikiye, uwaimintiye. ⁵ Piya uwaimogini a'ya'ma Yutiya marisa kinape a'ya'ma Yerusaremi kumatasa kinape aeti wawabumagini, aguntaena pume kamana'waipa uma aborauguna, Yontani wanipi pai'itantiye.

⁶ Pigoya, Yoninta kaiwapa kamoro yaga ayatasa pomima, au'arirasa abamu kantiba kitama mima, iroke tuke nantiye. ⁷ Pigoya, Yoniba maya kamana untiye: Naka'i kanakibi ntagara agewapa asu nagasima waintika, naeba mayamanaba narakabima agisa anapa kampa akubo

agaikuwe. ⁸ Piya, naeba wanitasa paititaogana, togana aeba Aota Awamusatasa paititakiye, uwaimintiye.

Yoni Isu wani pai'atantiye
(*Matiyu 3:13-17; Aruku 3:21-22*)

⁹ Pigoya, pi kanabipa Karariya mari Nasareti kumatasa Isu kanaogana, Yoni Yontani wanipa pai'atantiye. ¹⁰ Pai'ataogana wanipisa ima mayo agaopa, manta kabi a'waiyogana, Awamusa'ama pupunta kanta purite Isuti tumpitogana, ¹¹ mantabisa maya kamana tumintiye: Kaeba nabugami ntagaranekawe. Tabera na'mu pugatauwe, untiye.

Kewama Isu amiyo puntiye
(*Matiyu 4:1-11; Aruku 4:1-13*)

¹² Aiyogana, pabi ntaga Awamusa'ama Isupa ka'me mpari agarubaogana wantiye. ¹³ Wamagina 40-wa ntaga ka'me mpari mintogana, Satani amiyo potaogana, Isu kampa abintiye. Pigoya Suba umugabage miyogana, enisore kina'mi aogima kabitantawe.

Isu yogaenawapa Karariya-i agobintiye
(*Matiyu 4:12-17; Aruku 4:14-15*)

¹⁴ Pigoya, Yonipa araku'ma iga'na namapinti atauguna, Suba Karariya-i wama Koti nkaogi kamana uma, ¹⁵ maya untiye: Pigo agoya, Koti kabiratakenaenaba agarosaye, Isu piya ute: Aguntaenaripa kaite tigu a'wae puma aogi kamana abibebe puma aegaraiyo, uwaimintiye.

Isu tarawa tarawaki kinapa ibabuntiye
(*Matiyu 4:18-22*)

¹⁶ Pigoya, Isu aeba Karariya kotu awamori waomepa Saimonige a'nantowampa Enturuge, isigeba yogawaisipa inoyanta aebusume ntagararaginis, kuko aibarekima wanipinti motausuguna uma isigate, ¹⁷ Isu maya uwaisimintiye: Tisigeba ampa naegaraiso. Inoyanta aeyamesa puma wasana iba pikenaena tisiyakikuwe, uwaisimintiye. ¹⁸ Piya uwaisimoginisi, pabigo isigeba kuko'waisipa atate aegarantase.

¹⁹ Aibusuguna, Isuba to nasi nasi puma waomepa, Sepeti ntagara Yemisige a'nantowampa Yonige wanipisa karebi mima, kuko aogi puma mintusuguna uma isigantiye. ²⁰ Isigategina pabigo isigega'e yoginisi, isigeba isibawaisimpa Sepetige yogawa pome kina'wake wanipisa karebi itate Isu aegarantase.

Isu ke kina agarubantiye

(Aruku 4:31-37)

²¹ Pigoya igeba Kapaniyamu kumati wama, sabati yaga Yuta kina'mi mpono namapinti wama, Isu kamana uwa uwaimogini, ²² kana kamana yomeka abite pami puntawe. Piya, Isuba mono tisa kina'mi kamana nane. Kiya kina'mi yumesa kamana uwaimogini, abite pami puntawe.

²³ Pigoya, pi mono namankaipinti ka yagara ke kina antabaipinti minta yagara ampimagina, mayama tabera kega'e uma maya untiye: ²⁴ We, Isugaba Nasaretirisa yagaragawe. Taegukena kanapaya, nana puratakena kanane. Piya, naeba ago abopa, kaeba Kotitisa aota yagaragawe, piya

untiye. ²⁵ Piya yogana, Isu: Paka pumagina atate irosa'ma wagaso, omintiye. ²⁶ Omogana, kana yagarama antabaipisa ke kina'mi apasara potama tabera kega'e otate irosa'ma wagaintiye. ²⁷ Aibogana, a'ya'ma kina'miba agate pami pumagini, maya kamana mare-u me-u puntawe: Nana kamanapaya iye. Taeba kampa abintompe kamana umagina, Kiya kina'mi usu kamana uma uwaitagini kegina'miba kamana'wapa wasiyewe, untawe. ²⁸ Aibogini, a'ya'ma Karariya kina'miba Isu pomentanaga abite napintawe.

*Isu Pita aentawampa ao'maentiye
(Matiyu 8:14-15; Aruku 4:38-39)*

²⁹ Pigoya, Suba mono namapisa iro'ma Isu Yemisike Yonike isibabute wamagini, Saimonike Enturuke isige namapinti wantawe. ³⁰ Waumepa, Saimoni aentawampa nkau yaku taogana awaitamintogini, Isu omuguna, ³¹ aeba wama uma ayata u'ma asitaogana, yonintanawapa ata wogana, kana wae'maba naninta maema imogini nantawe.

*Isu uwoma kina aogi puwaitantiye
(Matiyu 8:16-17; Aruku 4:40-41)*

³² Pigoya, pi ntagaba asenamaita a'ya'ma yoni kinake ke kina intabaipinti minta kinake ibabute Isuti kanagana pumagini, ³³ a'ya'ma pi kumatasa kina'miba nama kabera ampintugana ³⁴ uwoma kina'mi tonarona inuntanawaipa kaba itamagina, uwoma keginapa igarubantiye. Pigoya, ke kina'miba ae'wa nkagoba agauguna, pipa mare-u me-u pusanaga akunkitantiye.

*Isu Karariya-i nasintiye
(Aruku 4:42-44)*

³⁵ Pigoya, abaya aseka Isu asima iro'ma wama, ka'me mpari wamagina uma nunamu yogini, ³⁶ ainti Saimonige aokinaka aguyosagata wama ³⁷ uma agate: A'ya'ma kina'mi kae kagakena pewe, omintawe. ³⁸ Piya omuguna, Isuba maya untiye: Pigoya, taeba to ka'isa kumati wano. Igepa mono uwaimikenaga kanauwe, uwaimintiye. ³⁹ Piya uwaimitegina, aeba wama a'ya'ma Karariya mari wama, mono namankaipinti kamana uma uwaimimagina, uwoma ke kinapa agarubantiye.

*Isuba karu yagara ao'maentiye
(Matiyu 8:1-4; Aruku 5:12-16)*

⁴⁰ Pigoya ka karu yagara aeti kanama ampa parokaema mima, esegima mayama abigantiye: Kaeba kabemika kaba natakena puntanapa aogi punatao, omintiye. ⁴¹ Piya omogana Isu antara potama, ayapa parosuma auta u'ma maya untiye. Piyaenaga nabiye. Pabigo kata wakana aogima miyo, untiye. ⁴² Piya yogana, pabi ntaga kana karuyenawapa ata wantiye. ⁴³⁻⁴⁴ Ata wao-gana Isu esegima uma maya omintiye. Uwa kinapa a-nkuwaimima, kaeba marupa mono kiye yarara uma kaupya ayakegana agano. Piya, kata wamikaba pai Mosese uramintintanaba amegini wasanamiba kagate: Aoso yagara miyema napikibewe, piya omintiye. ⁴⁵ Aibogana, kana yagara abe'i irosa'ma wama, mare-u me-u puma pi kamana uwaimogana, Isu to kumati uwa wakenaga

kampa abogana, abe'i ka'me mpari mintogini, a'ya'ma auka'isa wasanamiba aeti wantawe.

2

*Isu agisa aya pu'wanta yagara kaba atantiye
(Matiyu 9:1-8; Aruku 5:17-26)*

¹ Pigoya, to yagaba Isu a'wae puma Kapaniyamu kumati to kakema umintogini, wasanamiba: Isuba wa'eri ago ampintiye, untawe. ² Piya yuguni uwoma kina'mi namapa ampa pumaewauguni, ka'isa kina'miba kaberi ampa aki puma mintuguna, Isu aogi kamana uwaimintiye. ³ Piya uwaimogini, wasanami agisa aya pu'wanta yagara ababute kanama, tarawa tarawa kina'mi wasirite kanantawe. ⁴ Kanaumepa wasanaba pumaewauguni kampa Isu agora ababute inta, nama nkabobori imagini, asu akuritama, pita'isa kana yoni ntagaraba wasa yara waitama motauguna tumintiye. ⁵ Tumogini: Aogi potakiyema napiyuguna, Isu ibite: Yagaranepa, aguntaenagapa iba maegagasuwe, omintiye.

⁶ Piya omogini, ka'isa mono tisa kina'miba pita mara'mima mayama ige napintawe: ⁷ Nanagabaya pi ntagaramaba maya kamanapa iye. Kotika akaya kasa iye. Kebaya aguntaenarepa maeragaikiye? Koti ae abinto maeragaikiyema napintawe. ⁸ Piyama napiyuguna age napima ibite Isu mayama uwaimintiye: Nanaga piyamaba tgebipa napiyewe. ⁹ Nana kuntaenawema napiyewe? Yoni ntagara aguntaenagapa maegagasuwa,

asima wasaga aesagabite wao yoka yewo, utegina: ¹⁰ Tigeba abiyo. Wasanama Ntagara naeba ma mpabi esegiyenanetasa aguntaena maerigaikena esegiyenanepa waintiye. Naeba kuntaena pekiripa, agate napima yiyo uwaimintana, agisa aya pu'wanta yagaraba maya omintiye: ¹¹ Naeba ugaminta, kaeba asima wasagapa aesagabite wa'egati waoma omintiye. ¹² Omogana kana yagaramaba asima wasawa aesagabite waogini, agate a'ya'ma kina'mi tabera pami pumagini, igeba: Taeba kampa agantompentanawe. Koti aogi potayema, Koti i'mu potantawe.

*Isu Aribaika kega'e untiye
(Matiyu 9:9-13; Aruku 5:27-32)*

¹³ Pigoya, Isu iro'ma wama kotu awamori to umintogini, a'ya'ma kina aeti wabuguna, kama'na'wapa uwaimintiye. ¹⁴ Uwaimitegina to waomepa Aribai, Aopayesi ntagara, takisi opisiwapinti mintogana uma agate: Naegarao, omintiye. Omogana asima aegarantiye.

¹⁵ Pigoya, uwoma takisi maeyume kinake kamparaga kinake aegarauguna, aeba Aribai ntamapinti umima, pi kinake Isuge abagi kinake mima naninta nauguni, ¹⁶ Parasi kina'mi nkarotu tisa kina kanama ampa igaumepa, pi kinake mima nama miyogini, agate abagi kina'waka mayama ampa ibigantawe: Nanagabaya takisi maenta kinake kamparaga kinake nanintaba nayema, ibigauguna, ¹⁷ Isuba abite maya uwaimintiye: Wasana kampa yoni nkibemi kina'miba tusa yagaramati kampa wawe. Yonintana ibemi

kina'mi mana igeba wawe. Piya: Aogi kinatawe, ye kinapa aogi puwaitakenaba kampa tumintuwe. Naeba agunta kina igu a'wae pikibeka uwaimikena tumuwe, piya uwaimintiye.

*Naninta i'mikena kamana untawe
(Matiyu 9:14-17; Aruku 5:33-39)*

¹⁸ Pigoya, Yoni abagi kinake Parasi kinake ka'isa yagaba naninta atate uwa mintuguni, wasanami kanama Isupa mayama abigantawe: Nanaga Yoni abagi kinake Parasi abagi kinake ka'isa yagaba monoka nanintaba a'a-o uma uwa mintuguni, nana piyema kae kabagi kina'miba nanintaba a'yugu nawema, abigantawe.

¹⁹ Abigauguna Isu maya uwaimintiye: Pigoya, wasanami iba'ena puntiniba, a'ya'ma kina'miba nanintaba umaerite kampa menkatama miyewa, karu'ena ampa nawe, uwaimintana: Pi ibawae'ma nkawaewampa uwamintegini, ae aokinapa naninta imepa igeba kampa a'a-o unta maeyawe. ²⁰ Pigoya, ainti iba'wae'ma nkawaewampa ampa arakurite ababute to mari wagasiginiba, pi ntagaba ao'miba intara puma kampa nanintaba nanta, uwa mima aeka napikibewe, uwaimintiye.

²¹ Piya uwaimintana to kamana maya untiye: Pigoya, paisa kai atugekanaba, wasanaba kampa aoso kaiba kasama pitapa atama pugunikiye. Kampaye. Piya pikibipa to paisa kaiwamaba to tabera atugekana, tabe age waikiye, untana, ²² to ka kamana maya untiye: Piya, wasanama kasa yamanka antinkapa maema, kampa paisa yaga au'aribintiba ataye. Antipa piyama ataisinta,

akapisa anosama, kana paisa yaga au'ariba kampa aibakentama, karu'ena muru'wagina wanipa pita'isa tumiwasine. Piya, kasa yamanka'ama nkantipa kasa yaga au'aribinti ataye, uwaimintiye.

*Sabatiraka kamana untawe
(Matiyu 12:1-8; Aruku 6:1-5)*

²³ Pigoya, ka sabatirapa Isuba witi yugabinti waogini, abagi kina'mi wamagini kana witi yugabisa maeyuguni, ²⁴ Parasi kina'miba maya untawe: A'yuguyena pewe. Tigeba sabatirapa akumparanta'enaba piyaba pewema, Isupa abigauguna, ²⁵⁻²⁶ maya uwaimintiye: Tigeba tayabama Tebiti puntintanagaba kampa napiyewo. Abayata mono kiya yagara mintogana, Tebitige aokinake iga'ena ibogana, Koti mpono namapinti iyogana Abayata Koti nkamume ntaninta maema amogana nantana, aokinapa imogini nantawe. Pipa uwa kina'mi ntanintaba kampaye, mono kiye kina'mi ibiwai nakena nanintawe, uwaimintiye.

²⁷ Piya untana to maya uwaimintiye: Kotiba wasanaga migaranema napima sabatiba puntiye. Sabatigaba kampa napinta wasanaba maru puntiye. ²⁸ Piya puma Wasanama Ntagara naeba sabatirapa kabima miyuwe uwaimintiye.

3

*Isu aya pu'wanta yagarapa aogi potantiye
(Matiyu 12:9-14; Aruku 6:6-11)*

¹ Pigoya, Isu ini namapinti to waomepa, pita'i aya pu'wanta yagara mintogini, ² Pitasa

kina'miba Isupa agategini, sabatira kana yagara aogi potakaba agate kamana otakunema napintawe. ³ Pigoya, Isu aya pu'wanta yagaraga: Mati kanao, omintana, ⁴ pi kinakaba mayama ibigantiye: Ago kamanatepa ayama napiyewe. Sabatirapa wasana aogi puwaitakunema napiyebaya, ata puwaitakunema napiyebaya, iyogaitakunema napiyebaya, iyegukunema napiyewema, ibigantiye. Ibigaogini kamana kampa unta, asaba wantawe. ⁵ Piya, igeba ige akuninta kina mintuguna igategina, antara pumagina, kampa a'mu puwaitanta ka ibirantiye. Piya puntana kana wasanagaba, Isu: Kaya paroso, omintiye. Omogana aeba aya parosogana atawantiye. ⁶ Piya pogini, Parasi kinapa iro'ma Eroti aokinake aki puma mintini: Aya pumabaya aegukunema napima, mare-u me-u puntawe.

Uwoma kina kotuta aki puntawe

⁷ Pigoya, Isuge abagi kinake pi kinapa itate kotuta wauguni, uwoma Karariya kinake, Yuntiya kinake, ⁸ Yerusaremi kinake, Intumiya kinake, Yontani wani aka'isa kinake, Taya kuma'ama agorasa kinake, Saironi kuma'ama agorasa kinake, a'ya'ma Isu pome kamana abima, uwoma kina aeti wantawe. ⁹⁻¹⁰ Piya, uwoma kina Isu aogi puwaitaogini, a'ya'ma yoni kinapa aibasana'ma mareta meta puta wama aeti wamagini: Auta uma arakurukunema, napintawe. Piyama napiyuguna, Isu: A'yugu napasa nakibewema, wanipisa kareba nagora ataiyoma, abagi kinaka uwaimintiye. ¹¹ Uwaimogini ke kina antabaipi minta kinapa

agantiniba intagawarisa uma aigarepa'wama kega'e uma: Kaeba Koti Ntagaragawe, untawe. ¹² Piya yuguna: Wasanaba piyaba a-nkuwaimiyo, Isu ke kinapa esegima uwaimintiye.

*Isu aeba abagi kina'wa aisuwaitantiye
(Matiyu 10:1-4; Aruku 6:12-16)*

¹³ Pigoya, Isu amuti ima aewa napiyome kinaka igega'e uma: Kanaiyo, kega'e yogini aeti kanantawe. ¹⁴ Kanauguna nagisarisa tara tumpaema kina ibabuma: Tigeripa aposoro kinatawe uwaimite: Nae nabagi pumagiri, kamana'nepa uwaimikenaba wamagiri, ¹⁵ esegiyenanepa maema ke kinapa agarubakibewe, piya uwaimima ibabuntiye. ¹⁶ Pigoya, abagi kina'mi nkigewaipa maya uwaimintiye: Saimoni aoso ominti nkagiwapa Pitawa, ¹⁷ Sepeti ntagara Yemisiwa, Yemisi nka'nantowampa Yoniwa, isigewaisipa anagi isigi Powanagisiwe uwaisiminti, tae kamanapisa antaru yisa kina miyese uwaisiminti, ¹⁸ Enturuwa, Piripiwa, Patoromayowa, Matiyuwa, Tomasiwa, Aopayesi ntagara Yemisiwa, Tariyesiwa, namu'isa kiya kina igarubakaikena abugai ntagara Saimoniwa, ¹⁹ ainti Isu minaga'ena punti ntagara Yutasi Isikeriyotiwa, sumagini, abagi puntawe.

*Ke kinapa ao'maeyane, Isupa omintawe
(Matiyu 12:24-32; Aruku 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Pigoya, Isu wa'eri tumogini, uwoma kina aeti ampa aki puguna kampa nanintaba nakena puntawe. ²¹ Kampa nakena puguni, wa'ewatisa kina'mi piyama abitegini: Aeba aibo'enabaya

piyema napimagini, Isu arakurikena kanau-guni, ²² mono tisa kina Yerusaremisa tumume kina'mi maya untawe: Piyesibu ababibayawe, untini: Ke kina'mi kana tabewaimpa nkesegiye-nawatasa ka'isa ke kina igarubakasabayawe, untawe. ²³ Piya yuguna, kega'e yogini aeti ampa aki puguna, imiyo kamana maya uwaimintiye: Kewama ae'wapa aya pumabaya agarubamisine. ²⁴ Piya, ka marasa kina'mi ige igewai ma'ena pesinta, kampa aogimapa miyesine. ²⁵ Pigoya, wasanama aokina'mage maka yesinta, kampa aogimapa miyesine. ²⁶ Piya puma, kewama aokinaka ka ibiramisinta kampa uwa miyegina, esegiyenawaipa kampa waiyisine.

²⁷ Piya, ka'wainaba to ka esegi yagarama ntamapinti wama ae'ena kuntana maekena puntanaba, marupa kana esegi yagaraka araku'ma iga'narasa kirokaetama, namankapisa kotapa kuntanaba piye.

²⁸ Piya, taga kamana urimuwe. Wasanama aguntaenawape a'ya'ma ka abirakibintanawape maegaikenaenawe. ²⁹ Pigoya, wasanama Aogi Awamusaka ata kasa ikibipa, Kotiba kampa maegaikiye. Kana aguntaenawapa kampa maegasakana a'ya'ma yaga uwa waikiye, piya untiye. ³⁰ Piya: Aeba ke kina ababiye, yuguna, Isu kana kamana uwaimintiye.

*Isu anogabe a'natabarabe kamana untiye
(Matiyu 12:46-50; Aruku 8:19-21)*

³¹ Piya yogini, anobe a'natabarabe abe'i ampima, aeka kega'e untawe. ³² Kega'e yuguni uwoma kina, agora mara'mintume

kina'miba: Kanobe ka'natabarabe abe'i ampa mima kagakena pewe, omuguna: ³³ Nanobe na'natabarabe ayabayawema, ibigantiye. ³⁴ Isu piyama ibigategina, agora mara'mintume kina igategina maya uwaimintiye: Nanobe na'natabarabe mampa tigege tige mintawe. ³⁵ Wasanama Koti yemi kamana abe kinapa, pi kinapa nae na'natabarabe nanobe mintawe, uwaimintiye.

4

Wasanama aintana punti kamana Isu untiye (Matiyu 13:1-9; Aruku 8:4-8)

¹ Pigoya, kotu awamori Isu to kamana ukena pogini, uwoma kina'mi aeti kanama a'ya'ma ampa aki puguna, uwa marisa atate wanipisa karebi kotupi umintogini, a'ya'ma kina kotu awamori mintantawe. ² Mintuguna aeba uwoma meto kamana uwaimintana, ka maya kamana uwaimintiye:

³ Abiyo. Ka yagarama aintana pikena wantiye. ⁴ Aeba wamagina aintanawapa maema aibarase pogana, aowa ka'isaba kepi tumpa waiyogana, kabarankama irosa'ma ampa nawaegaintiye. ⁵ Pigoya aowa ka'isaba yabankama nkabobori uwaena manto waintometa tunkwaima, karu'ena irantiye. ⁶ Piya pogana, abu'wapa kampa mabintiba tuminta, yaba nkabobori ara'waiyogana, pa taogana aeba karu'ena asama pari puma pu'wantiye. ⁷ Pigoya, to ka'isa aowapa kabubinti tunkaima iraogana, pi yoninkama aibarusa pogana asa wantiye. ⁸ Pigoya to ka'isaba

apa mabi tumpa waima i'ma anosama aosa pama, ka'isa 30-wa, to ka'isa 60-wa, to ka'isa 100-wa suma aboraogana, uwoma ntaninta waintantiyema, uwaimintiye. ⁹ Uwaimintana: Ageyaga kina'maba ma kamana abibebé peno, Isu piya untiye.

*Isu meto kamana agowa uwaimintiye
(Matiyu 13:10-17; Aruku 8:9-10)*

¹⁰ Pigoya, pi a'ya'ma kina atate wagasuguni, nagisarisa tara tumpaema kina'wake to aokinake meto kamana yomeka abigauguna, ¹¹ maya uwaimintiye: Tigeba Koti kabiratak-ibintanagaba ago urimikenaba piye, uwaimite: Uwa kina'mikaba kana amiyo kamana naeba uwaimogini, ¹² pigoya Aisaya pai kaemarantisa puma iba mayaenaba pewe: Igeba abepa agowapa kampa abewe. Agapa agowapa kampa agawe. Piya, ago aogima abesinta aguntaenawai ataigina, Koti mae igasasine, Isu piya uwaimintiye.

*Aintana punti kamana agowa Isu uwaimintiye
(Matiyu 13:18-23; Aruku 8:11-15)*

¹³ Piya uwaimintana, to kamana maya uwaimintiye: Tigeba ma meto kamanapa kampa abintawo. Aya pumabaya a'ya'ma meto kamana agowapa abikibewe. ¹⁴ Pigoya, pi aintana punti ntagara aintana aibarase puntisa puma, aogi kamanapa aibarase piye. ¹⁵ Piya, kepi tumintisa puma aogi kamana ke'i aibarase pogini, pi ka'isa kina'mi abepa, kewama karu'ena kanamapa,

intabaipintisa aintana kanta puma wainti kamanapa ampaeriye. ¹⁶⁻¹⁷ Piya, ka'isa yabata tumima abu'wa kampa pantaisa pumaba, ka'isa kina'miba pewe: Aogi kamana abima maru'ena i'mu puma, arontaganto aogima miyegina, aintiba kana kamanatakaba antara'ena aboraginabe ata potakenaena aboraginabe, karu'ena uwa ataye. ¹⁸ Pigoya, toba piya puma kabubinti tumintisa puma, ka'isa kina'maba maru'ena aogi kamana abima, ¹⁹ aintiba mampabisaenaga napima, kotaka ibugagina tonarona maekenaga napiyegana, kana kamanapa agora kaka waye. ²⁰ Pigoya, to ka'isa aogi mabi tumima tabera irantisa puma, to ka'isa kina'miba kana aogi kamanapa abima aega'ma miyewe. Piya, aintanaba ka'isa 30-wa, ka'isa 60-wa, to ka'isa 100-wa suma, aborantisa puma, wasanaba tonarona aogiyenaba Kotiti potawe, uwaimintiye.

*Igi'maete kampa kaka atakena kamana Isu
untiye*

(Aruku 8:16-18)

²¹ Uwaimintana to mayama ibigantiye: Pigoya, wasanama kane yaku igi'maete namapinti wamaba, aeba kankabe maema aibarakitakibe, waikena sipa amentapinti metakibe, yara itagikibayawe, a. ²² We, kampa agantintanaba agorapa kampa kaka wantiye. Toganaba kanewama e'wasa pisa puma meto kamana'ama nkagowapa aborakiye. Airari kaenta'enaba toganaba aborawaekiye. ²³ Ageyaga kina'maba abeno, uwaimintiye.

²⁴ Uwaimintana to kamana maya uwaimintiye: Pi abe kamana aogima abima tigebe ataiyo. Abimagiri tigebe wasana pabi aborawaimikibe nkawameta Kotiba a'wae puma timikiye.

²⁵ Pigoya, wasanama ka'isa agowapa aogima napikibipa, uwoma to agoba Kotiba omikiye. Pigoya to yagarama kamana agowa kampa napikibipa, abikenaenawapa Koti maegaikiye, piya uwaimintiye.

Aintana iranema meto kamana Isu untiye

²⁶ Uwaimintana Isu to maya uwaimintiye: Pigoya, Kotiba mayama taepa kabirataye: Wasanama yogari wama, aintana pugaitgina, ²⁷ asi nasi asekapa waimarate, arapa asima uma agateginaba: Aya pumabaya kana aintanaba i'ma anosakiyema, napiye. ²⁸ Piya, aewa mabintisa i'ma a'yenka aboraurite ima, aosaba pama anontana pegina, ²⁹ pi ntagaba yogari wama naninta umaeye. Pigoya nanintara kabiyisa puma Kotiba piyama tagutapa kabirataye, untiye.

*Ya a'wa meto kamana Isu untiye
(Matiyu 13:31-32; Aruku 13:18-19)*

³⁰ Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya, Koti kabiratamisa puma nanawe ukune. Pikaba ayama meto kamanapa ukunema, ibigantana: ³¹ Pigoya, masiteti yawama nkaowapa uwaenantonto waintakana maema aintana pukibipa, ³² pipisa i'ma anosama tabe ya ima, amaba tabera wagana kana pegina, kabarankamaba amari inapa kiyewe. Pintana piya pemisa puma Kotiba piyamakabirataye, uwaimintiye.

*Meto kamana'waka Isu kamana untiye
(Matiyu 13:34-35)*

³³⁻³⁴ Pigoya, uwoma meto kamanatasa aogi kamana'wapa uma ige abikena kamana uwaimogini abima napiyuguna, toma toma meto kamana a'ya'ma kina uwaimitegina, togana abagi kina'wa ibiwaipa meto kamana a'ya'ma agowapa uwaimintiye.

*Pontawama Isu nkawamu wasintiye
(Matiyu 8:23-27; Aruku 8:22-25)*

³⁵ Pigoya, pi ntaga ase yogana: Ta'ema maroteri wakune, uwaimitegina, ³⁶ Isu wanipisa karebi mima, awamori mintume kinapa itaogini, abagi kina'mi wanipisa karebi ababute wauguni, to wanipisa karebi ka'isa kinapa aege wantawe. ³⁷ Piya puguna, agasiya ponta kanama wanipa tabera aiga'yo'ya puma, ka'isa wanipa wanipisa karebinti iyogana, kunta puma ipirintakena puntiye. ³⁸ Isu a'no aisagenawata waitamintogini, igeba aeti wama abage pumagini maya omintawe: Tisa yagara, kaeba taekaba kampa napiyeno. Taeba naisukena pune, omintawe. ³⁹ Piya omuguna, aeba asimagina pontawamakaba tabe kamana umagina, waninkamaba: Pasebuma, uwa waiyo yogana, ponta a'ya waogana wanipa uwasuwa puntiye. ⁴⁰ Aibogana maya uwaimintiye: Nanaga tiyekuruba pewe. Timititi'enaba kampa waintiya, a, untiye. ⁴¹ Piya yogini, igeba pami pumagini: Aeba nana yagaragana, pontawamabe waninkamabe ae kamana wasiyesema, igeba mare-u me-u puntawe.

5

Ka yagarama nkantabaipisa Isu ke kinapa agarubantiye

(Matiyu 8:28-34; Aruku 8:26-39)

¹ Pigoya, igeba kotu maronkateri wama, Kerasa kina'mi mpari wama, ² wanipisa kare atate tumogana, wasana irubintisa ka yagara, ke kina antabaipinti minta yagarama, Isuti kanantiye. ³ Kana yagaraba asi nasi wasana irubinti miyogini, wasanami kampa araku'ma esegi iga'narasa kampa ayapa kirokaentawe. ⁴ Pigoya ka'isa kina'mi pai uwoma ntaga araku'ma, agisa ayatapa esegi iga'narasa kirokaetauguna, ayapisa atisa kaitegina agisabisa airisa pugasi pogini, wasanamiba esegiyenawapa kampa asugaintawe. ⁵ Kana yagaraba a'ya'ma yaga arape asenabipe wasana irubinti mintana amuti mintana pumagina, ata kiga'e uma yaba kasu mpaema aupa airisa puntiye.

⁶ Pigoya, aeba e'ero marisa Isupa agategina, karu'ena kanama aeti ampa arakabima mintogana, ⁷⁻⁸ Isuba: Ma ntagarama nkantabaipisa ke kinapa irosao, omintiye. Piya omogana, kana yagarama taberasa maya untiye: Isu, kaeba inatisa tabe Koti Ntagaragawe. Nana punatakena kanane. Koti nkaobi suwa, ankata punatao, untiye. ⁹ Piya yogana Isu aeba: Kagegapa kegawema, abigantiye. Abigaogana: Taeba uwoma mintompeka, piya puma nagenepa Uwomane unamewe omintiye. ¹⁰ Piya omima: Mamparisaba a-tagarubaoma, esegima abigantiye.

¹¹ Pigoya, uwoma ntaga amu ararabiri mima naninta nama miyuguni, ¹² ke kina'miba: Tagarubaga yaga intabaipinti wanoma, abigantawe. ¹³ Piyama abigauguna aeba: Pigoya waiyo, uwaimintiye. Uwaimogini kana ke kinapa antabaipisa iro'ma intabinti ubasuguni, kana yaga, 2,000 yagagini igeba karu'ena ausari tumima, kotupinti tumpa naisuwaewantawe.

¹⁴ Naisuwaewauguni yaga kiye kina'miba karu'ena iyegaka wama, wa'eribe yogaribe wama uwaimuguni, wabe wayape kanagana puma, kana pomentana ampa agakena kanantawe. ¹⁵ Isuti kanamagini ampa agaomepa, kana pai ke kina antabaipinti minta yagara kaiwapa amitauguna mara'mima aogima mintogini, agate iyekuru puntawe. ¹⁶ Aibuguni pomentana agaume kina'mi kana yagaragawa pi yagagawa suma uwaimintawe. ¹⁷ Pigoya pi kina'mi: Mampa atate tori wao, ukena puguna, Isu atate tori wantiye.

¹⁸ Tori wakena pumagina wanipisa karebi iyogana, kana yagara pai ke kina antabaipinti minta yagara kanama, Isuka: Nababo, yogana, ¹⁹ Isu: A'a-o, untana: Wa'egati wama, Koti antara pugatama aogi pugatami kamana kaokina uma uwaimo, omintiye. ²⁰ Piya omogana aeba wama, pi naya tara'mu kuma'i wama, kana Isu pome kamamapa uwaimikena pogini, a'ya'ma kina'mi abite pami puntawe.

Isu kiya yagarama nkaraganto ao'maekena pantiye

(Matiyu 9:18-19; Aruku 8:40-42)

²¹ Pigoya, Isu wanipisa karebi to wama maro-teri wama awamori umintogini, uwoma kina aeti kanantawe. ²² Kanauguna ka mono namatasa kiya yagara, agewapa Yairasi kanama ampa agate Isu agisabi parokaema mima, ²³ maya uma abi-gantiye: Aragantonepa agaro ntaganto purikena piye. Kaeba kanama auta uma arakuregana, aeba atawakanaba aogima miyeno, yogana, aege wantase.

*Ka wae'ma Isu kaiwata aukaya puntiye
(Matiyu 9:20-22; Aruku 8:43-48)*

²⁴ Piyama aege wausuguni uwoma kina aega'ma wama agora karare putanasuguna, ²⁵ ka wae'ma aeti kanantiye. Kana waepa iyegaena abogana nagisarisa tara tumpaema kabuba miyomepa kampa ata waogana, ²⁶ tonarona tusa kinati waomepa, kampa aogi potauguna, a'yawaema yabankapa ige imiwaegasomepa, kana yoninkapa kampa ata waogana, to tabera ataena abuntiye. ²⁷⁻²⁸ Pigoya kana waepa Isu pome kamana abite, uwoma kina mintume ikapinti kanamagina, ampa napima: Kaiwata aukaya pukubopa nata wakiyema ageba napimagina, aka'i kanama kaiwata aukaya pogana, ²⁹ korankapa ago tabagobu waogana age napiyomepa: Yonintepa ago natawayema, napintiye. ³⁰ Aibogana Isu: Ka'isa esegiyanane wayema, age napigategina: Kainetapa kebaya aukaya piyema, ibigantiye. ³¹ Ibigaogini, abagi kina'mi maya omintawe: Uwoma kina'mi kagorapa mintagana agana, nanagaba: Kebaya naukaya piyeba yene yuguna, ³² Isu: Kebaya

piyema, marega mega puntiye. ³³ Piya pogana kana wae'maba potaomentanaga napima, aekuru puma tabaraba pumagina, ae agora ampa parokaema mima, a'ya'waemaena pome kamanapa omintiye. ³⁴ Omogana, Isu maya omintiye: Araganepa, kamatiti punatampeka aogi kabiye. Pika wama aogima miyo, omintiye.

*Isu kiya yagarama nkaraganto asitantiye
(Matiyu 9:23-26; Aruku 8:49-56)*

³⁵ Pigoya, pi kamana uma miyogana, ka'isa kina'mi kiya yagarama namapisa iro'ma kanama, kiya yagara maya omintiye: Aragagapa ago pu'waye. Nanagabaya tisa yagaraba to kamanapa omima miyene, omuguna, ³⁶ Isu kana kamana kampa napinta, ini nama kiya yagarapa: A-kaekuru puma, naeka aogima napima miyo, omintiye. ³⁷ Omigaite wasanaba: A-kanaiyoma, akunkitate, Pitawa Yemisiwa Yemisi a'nantowampa Yoniwa suma, ibiwai ibabute wama, ³⁸ mono nama kiya yagarama ntamapinti waumepa: A-e a-e, uma tabe kube'ena puma miyuguna, kana kamana abite, ³⁹ namapinti ima maya uwaimintiye: Nanagabaya tabe kamana uma kubenaba pewe. Kana aragaba kampa agorapa pu'waye. Uwa waitamintiye, uwaimogini, ⁴⁰ igeba kagi potantawe. Piya pugu a'ya'ma igarubaogini abe'i irosa'ma tumuguna, kana aragantoma anoke abake abagi kinake ibabute wama, araganto mintometiba intiye. ⁴¹ Imagina kana aragantoma ayata u'ma: Tarita kumi, omintiye. Kana kamanapa tae kamanapisaba: Araganto asiyo ugamuwe, untiye.

⁴² Piya yogana kana araganto karu'ena asima nasi nasi puntiye. Pi nkaraga kabuwapa nagisarisa tara tumpaema kabu pome nkaragantowe. Asima nasogini igeba agasiyama pami puguna: ⁴³ To kinapa pontanaga a-nkuwaimiyo, untana: Kana araga naninta amigina nano, uwaimintiye.

6

Nasaretirisa kina'mi Isupa uwa atantawe (Matiyu 13:53-58; Aruku 4:16-30)

¹ Pigoya, Isu pitasa itate mawati waogini, abagi kina'wampiba aege wantawe. ² Pigoya sabati yagaba mono namapinti wama kamana yogini, uwoma kina'mi abite pami puma maya untawe: Ma ntagara aetasabaya kana kamanapa maeye. Aetasabaya ma aogi napiyenaba maeye. Aya pumabaya kampa agaompentana aewapa esegima piye. ³ Taeba agowapa abintune. Aeba kapenta yagara, Meri ntagara mintiye. Yemisige Yosesege Yutasige Saimonige igantowaimpa mintegini, ae imanapa mata taege miyewe, piya umagini Isuka abuguna kampa aogi puntiye. ⁴ Aibogana, Isu maya uwaimintiye: Koti unti kamana yemi poropete yagarama kamanaka uwoma kina'mi ibugaye. Pigoya mawatape namankapipe ageba kampa waintiye, uwaimintiye. ⁵ Piya, aeba kana mariba kampa tabe yuga puntamikana, yoni kinapa taranto ita u'ma aogi puwaitantiye. ⁶ Aibogini igeba aekaba kampa napiyuguna: Nanagabaya kampa abewe, untiye. Piya ute, pabi kumata uwaena kuma'antontori nasima kamana'wapa uwaimintiye.

Isu abagi kina'wa: Yogaenari waiyoma, uwaintiye

(Matiyu 10:5-15; Aruku 9:1-6)

⁷ Isu abagi kina nagisarisa tara tumpaema kina'wa igega'e yogini menkaki puguna, ke kina agarubakena esegiyenaba imima tara tara puma to auka'i to auka'i igaruba'ma, ⁸ maya uwaimintiye: Tigeba nasikibepa, kotapa a-mpaete wantiri nanintabe kope uwa atantiri, tibamukantisa ikantana pukena yabapa a-nkurite waigina, Koti kabiritakiye. Pigoya, pusu'ma nasikena asage, ⁹ tigisa anage maentiri, kaiba ka'anto purite waiyo, uwaimintiye. ¹⁰ Pigoya to kumati to kumati waigini, maru: Naege mikibewe ikibi ntagarama ntamapi wama, pi kumata a'ya'ma yaga aege umigategiri, to kumati waiyo. ¹¹ Pigoya to kumati waigini, kampa ti'ma'ma kamanati kampa abigiripa, tigisarisa i'ni asari puwaitate toriba waiyo. Piya piginaba: Kampa taekaba i'mupa pewema napikibewe, uwaimintiye. ¹² Isu uwaimogini, igeba nasima: Tigeba atae-naripa kasiyo uwaimintini, ¹³ uwoma ke kinapa igarubantini, uwoma yoni kina'mipa i'noti masawae pai'itauguni ita wantiye.

Yoni wani pai'itanti ntagara pu'wantiye

(Matiyu 14:1-12; Aruku 3:19-20; 9:7-9)

¹⁴ Pigoya, Isuka kamana mare-u me-u puguna, Eroti kiya yagara yome kamana abintiye. Piya, Isu esegi yuga pikana: Yoni wani pai'ita pome ntagara pu'watitisa asima mintibayawema, ka'isa kina'miba napiyuguni, ¹⁵ to ka'isa kina'miba: Iraiabayawema yuguni, to ka'isa kina'miba: Pai

Koti kamana unti ntagara kanta pikana kana yagaraba poropete yagarabayawema, napintawe. ¹⁶ Piya yuguna, kana yagaraga Eroti maya untiye: Yoni wani pai'ita pome ntagarabayawe. Nae uwaimuwagini ana'mu arisata ntagarama asima mintiyema, napima untiye.

¹⁷⁻¹⁸ Pigoya, pai Eroti nka'nantowampa Piripi nkwaē Erotiyasi maeyogana, wani pai'ita punti ntagara Yoni Erotipa maya omintiye: A'yuguma ka'nantogampa nkwaē maeyane, omogana, abigategina pika Eroti wasana uwaimogini, Yonipa araku'ma iga'narasa kirokaetama, iga'na namapinti metantawe. ¹⁹ Aibuguna Erotiyasi Yonipa kabi'ma aegukena pogana, ²⁰ Eroti, Kotiti Yoni aogima aegaranta yagaragana, agate aekuru pumagina, Yonitapa kabima mintantiye. Aibun-tana Yoni kamana abisanaga abugaogana, asi nasi abite Eroti pami puma aekuru puntiye.

²¹ Piya pogana ka yaga Erotiyasi Yonika ataena potakena agi napintiye. Pi ntaga awaewampa yakari potanta yaga aboraogini, kamani kiya kinake ami kiya kinake Karariya kumatasa kiya kinake menkaki puguna, Eroti taena puwait-aogini nama i'mu potantawe. ²² Piya puguna, Erotiyasi nkaragawae'wampa wama wa'ena uma pogini, Erotige kiya kina'mige i'mu potamagini, Eroti mayama abigantiye: Aragawae, nanaga kabiye. Kabikibintanaga unamegapa kamukuwe. ²³ Taga kauwe. Ka'isaenaneka kabikibintanaga unamegapa uwa kamento untiye.

²⁴ Piya yogana, kana aragawae'ma abe'i iro'ma tumima anowampaka: Nana namoma abigasuwe yogana, anowampa maya omintiye:

Yoni wani pai'ita pemi ntagarama nka'no arisa namoma abigao, omogana, ²⁵ karu'ena kana kiya yagarari wama maya omintiye: Ibanto Yoni wani pai'ita pemi ntagarama nka'nopa arisa'ma tu'napi atama namo, yogana, ²⁶ kana kiya yagaramaba antara pugantiye. Pigoya, aki puntume kina'miba: Taga kauwe yome kamanapa abuguna pika napintana: A'a-oba kampa unta, ²⁷ irebu yagaraga: Wama Yoni nka'no kasama menkamo, yogana, iga'na namapinti wama uma kasama, ²⁸ tu'napi atama maete aragawae menkamogana maete anowampati memintiye.

²⁹ Aibogini, Yoni abagi kina'miba abitegini, abamupa maema mabinti kaitantawe.

*Isu uwoma kina nayaka'mu pareti imintiye
(Matiyu 14:13-21; Aruku 9:10-17; Yoni 6:1-13)*

³⁰ Pigoya, Isu nkabagi kina'miba yogawaipa atate Isuti wama, a'ya'ma pume kamanape uwaimume kamanape ampa omintawe. ³¹ Piya puguni uwoma kina'mi pita'i kanagate wate puguni, Isuge abagi kina'wampige kampa nanintaba nau-guna, pigoya abagi kina'waka mayama uwaimintiye: Tabire to auka'i wama, kampa wasana mima auka'i uma migarakune, uwaimogini, ³² wanipisa karebi ibinto ka'me mpari wakena puntawe.

³³ Pigoya igeba wakena puguni, uwoma kina'mi igate, a'ya'ma kumatisa atate karu'ena awamori wama, umikena pome mpara maru umintuguna, ³⁴ Isu pita wanipisa karebintisa irosa'ma, uwaena kina tumpa igaomepa, piyama yaga

awaro ano kampa miyisa puma, igeba mintuguna, tumpa igate antara puwaitama, uwoma kama uwaimikena agobintiye. ³⁵ Piya, ase ikena pogini, abagi kina'miba Isuti kanama maya omintawe: Ibanto atamaisaya, mapa ka'me mpari mintuna, ³⁶ a'ya'ma kinaka: Kuma'ibe yogaribe wama nanintarika uma agama ika piyo, uwaimintana igarubaoma, omintawe. ³⁷ Piyama omuguna Isuba: Tigeba naninta maema imiyo, untiye. Piya yogini igeba: Aya pusune. Moneba 200 torarasa nanintaba ika puma imisanagaba kabiyoma, abigantawe. ³⁸ Abigauguna, Isu maya uwaimintiye: Ayaki nanintaba urintabayawa, wama agaiyo, untiye. Yogini, igeba wama ibiga ibiga pugate kanama: Nayaka'mu paretawa, inoyanta tarawa suma waintiye, omintawe.

³⁹ Piya omuguna, Isu abagi kinaka maya uwaimiyoma uwaimintiye: Tigeba apepati a'ya'ma kina ka umaki ampaki puma miyiyo uwaimiyo, untiye. ⁴⁰ Piya yogini, uwaimuguni maropi mopi ka umaki ampaki puma mara'mimagini, ka'isa au'i 100 kina mara'miyuguni, to ka'isa au'i 50 kina mara'mintantawe. ⁴¹ Mara'mintuguna Isu kana naya ka'mu paretawa, tara inoyantawa suma mae u'ma mantari ao ma'magina Kotiti a'mu potamagina, pareti apako puma abagi kina imogini maete nasima imintawe. Pabiya puma inoyanta tarage apako puma, a'ya'ma kina imogini, ⁴² pigoyema a'ya'ma kina'mi naumepa iga'e pantiye. ⁴³ Aibogini, abagi kina'mi nasima paretibe inoyantabe aritapa maema, nagisarisa

tara tumpaema ku iragintawe. ⁴⁴ Pigoya, kana naninta naume kinapa waba 5,000 waba mintantawe.

Isu wani nkabobori nasintiyē
(*Matiyu 14:23-33; Yoni 6:15-21*)

⁴⁵ Pigoya, Isu abagi kina'waka: Naeba a'ya'ma kina igarubakiri, tigeba wanipisa karebi paitama maronkateri Petisaira kumati waiyo, uwaimintiyē. ⁴⁶ Pigoya: Tigeba waiyo, uwaimitegina amuti nunamu ikena intiyē. ⁴⁷ Piya, abiwa mima nunamu untana asekapa abagi kina'wa wanipisa karebi kotu nkakapinti mintuguna, ⁴⁸ igaomēpa tabe esiba kanama, wanipa aiga'yo'ya aiga'yo'ya pogini, wanipisa kareba kampa aogima pubasanantawe. Aibuguna, Isu igate tumima, aseka aba mariki wani nka'eti ige igora wamagina uwaigaite, ⁴⁹⁻⁵⁰ wani nka'eti nasogini, agate: Pu'wanta kina'ma nkamapayawe, utegini, igeba a'ya'ma agate iyekuru puma: A-e, a-e, untawe. Piya yuguna, Suba: Naene kanauwa, tiyekuruba a-piyo, utegina, ⁵¹ wanipisa karebi igege asu miyogana, esiba to pomesapa kampa puntiye. Aibogini agasiya pami pumagini: Ayabaya piyema, napintawe.

⁵² Pigoya, atamaita paretī apako puma imome'na nkagowapa kampa aogima napiyuguna, kunta ibuntiyē.

Isu uwoma yoni kina Kenesareti aogi puwaitantiye
(*Matiyu 14:34-36*)

⁵³ Pigoya kotu maronkateri wama, Kenesareti mara iro'ma wanipisa kareba ubu'atate wantiyē.

54 Piyama wauguni, wasanamiba Isu agate,
 55 a'ya'ma kumati karu'ena wama uwaimuguni,
 yoni kina wasirite Isu mintometi kanagana
 puntawe. 56 Piya, Isu tabe kumatibe uwaena
 kuma'antontoribe yogaribe nasima agaogini,
 yoni kinapa wasirite kuma akapi meta menkata
 puma mintini: Kaeba kanagini kautasaenama
 nkatuta urigina ita wano, yuguni, a'ya'ma kina
 autasaenara uruguna ita wantiye.

7

Isu iyabama kamanaka kamana uwaimintiye (Matiyu 15:1-9)

1 Kai'isa Parasi kinake mono tisa kinake
 Yerusaremisa kanama Isuti ampa aki puguna,
 2 ka'isa aokina'mi Parasi kina'mi uwaimumesa
 puma, kampa iyantana punta, uwa nanintawai
 nauguni igantawe. 3 Piya, Parasi kina'mige
 a'ya'ma to Yuta kina'mige iyabami yume kamana
 aega'ma: Kumite aebasanaunema napima,
 iyankaota asu ma'maema iyantana pugaitegini,
 nanintaba nantawe. 4 Pigoya, igeba maketibisa
 naninta maeyumepa, kampa wasimi punta,
 kana naninta kampa nantawe. Piya toma
 toma paisa kamana abintini, kankabebe tu'nape
 kao'ena punakena tinibe abumesa puma wasimi
 puntawe. 5 Pigoya nanintawai uwa nauguni
 igate, Isuka Parasi kina'mige mono tisa kina'mige
 mayama abigantawe: Kabagi kinakampiba,
 nanagabaya tayabami untasa puma kampa
 iyapa wasimi punta, uwa nawe, untawe. 6 Piya
 yuguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba kumpari

kina'mitaba, pai Aisaya mayama tigeke Koti kamana taga kamana ago kaemarantine:

Ma kina'miba iwamutasaba nae nage asaga'yuntini, igu'amaba pagasara miyewe, iye.

⁷ Naeti mono'waipa kampa yewa, uwa yewe, iye. Nae kamana'nepa kampa unta, wasanami kamana yewema, Koti iyema, kaentiye.

⁸ Piya, tigeba nanagabaya Koti kamana akayuma, wasanami kamanapa abewe, untiye. ⁹ Piya untana to maya uwaimintiye: Tigeba ayabaya Koti kamanapa akayuma wasanami kamanapa wasiyewe. Pipa kampa kanarasaye. ¹⁰ Piya, Mosese pai maya untiye: Kano kaba kamana abima wasiyo, untana: Wasanama anoke abakega kamparaga kamana ukibipa, aepa aeguma kaiyo, untiye. ¹¹ Pigoya tigeba piya yepa: Anoba isimikenaenaga: Mapa kobaniwe umagina, tae kamanapisa: Mapa Koti amikenaenawe, umagina, ¹² ano aba kampa isimikibipa, Aerane yewe. ¹³ Piya puma tigeti kamana yepa, nanagabaya Koti kamanapa uwa atawe. Piya, tonarona piyaena pewe, Isu uwaimintiye.

Tantabaipinti ataena pusanaga Isu kamana uwaimintiye

(Matiyu 15:10-20)

¹⁴ Pigoya, Isu pi kinaka kega'e yogini, menkaki puguna maya uwaimintiye: Kamana'nepa tigeba a'ya'ma abibebe puma abiyo. ¹⁵⁻¹⁶ Uwa marisaena wasanama maema nakibipa, agupa i'nintana kampa potakiye. Piya, wasanama

atama napiyekanaba agupa i'nintana potakiye, uwaimintiye.

¹⁷Uwaimitegina wasanaba itate namapinti iyogini, abagi kina'wampi kana meto kamanaka abigauguna, ¹⁸maya uwaimintiye: Tigege kana kamana agowapa kampa abintawa, a. Wasanama uwa marisa naninta maema nakibipa kampa i'nintana potakiyema, kampa abintawa, a. ¹⁹Pipa kampa agupipa waikiye. Aga'epa tunkwaiyekana uwa megaikiye, untiye. Piya, Isu kamana agowapa: A'ya'ma nanintaba aogi nakena naninta waintiye, untiye. ²⁰Pigoya to maya untiye: Wasanama age napikenaenawampa agupa kamparagaba pikiye, untana: ²¹Wasanama antabaipisa toma toma napima aguntaenaba piye. Pipa mayamawe: Ata napiyenawa, kupiyonawa, kuntanawa, wasana aegukenaenawa, kumiyenawa, ²²to wainantana maekenaenawa, aguntaenawa, kumpari'enawa, i'nintanawa, to waina mparu maekenaenawa, akayasukenaenawa, agebigoenawa, aibo'ena pikenawa sumawe. ²³Piyaenaba napiyenawatasa aborama agupa i'nintana potakiye, uwaimintiye.

Ponisiya kumatasa wae'ma Isupa aogima aegarantiye

(Matiyu 15:21-28)

²⁴Piya puntana, Isu asima pi kuma atate, Taya kuma agora wama napintiba uma migarakena pogini, wasanamiba: Ago Isu ampintiyema, napiyuguna, ²⁵⁻²⁶ka wae'ma abite Isuti kanama, agisabi uma parokaentiye. Kana waepa namu'isa wae, mawapa Siriya Ponisiya

kumatasa waepa mintomepa, aragawapa ke kina antabaipinti minta aragawae mintogana, Isuti wama mayama abigantiye: Araganepa ke kina antabaipinti mintiya, wama agarubao, untiye.

²⁷ Piya yogana, Yuta kinake to kinakega Isu meto kamana maya omintiye: Maru yakarantontomi ntaninta imigaite, karawama naninta aintiba imikena pewe. A'yugu yakarantontomi ntaninta kara amisanagawe, omintiye.

²⁸ Omogana: We naba-o, yakarantontomi nantinta arita maema karantonto imegini nawe, untiye.

²⁹ Aiyogana, Isu maya omintiye: Aogi kasa yena, wa'egati wama aragagapa uma agao. Antabaipisa ke kinapa ago wagasaye, untiye.

³⁰ Piya yogana aeba wa'eri wama, aragawa sipara uwa waitamintogana uma agaomepa, kana ke kinapa ago wagaintiye.

Ageba akunkanta yagara Isu aogi potantiye

³¹ Aibogana, Isu Taya maba atate Saironi kumapa agaite, nayatara'mu kuma waintome ki'i wama, Karariya kotuta wantiye. ³² Wama umintogini, ka'isa kina'miba agekumpa kampa aogima kamana yome ntagara ababute Isuti kanamagini: Kaya aukaya pegana, ata wano, untawe. ³³ Piya yuguna, Isu kana yagara abiri ababute wamagina, aya amarasa ageba purosata atate, kaisa puma antebura atama, ³⁴ mantari mayo agau'magina, antara potama: Epata, untiye. Piya, tae kamanapisa: Ageba a'waiyo, untiye. ³⁵ Piya yogana pabigo ageba a'waiwaogana, awamupa kampa kunta abogana kamanapa uwa

untiye. ³⁶ Piya pogana, Isu: Makaba wasanaba a-nkuwaimiyo, untiye. Piyama toma toma: A-nkuwaimiyo, yogini, igeba uwaimome kamana uwa atate, to kinati mare-u uwaimi me-u uwaimi puguni, ³⁷ a'ya'ma kina abite tabera pami pumagini: We, a'ya'waemaenaba aogiyena puntana, agekuninta kinake, mi'mi'ma'ma kinake aogi puwaitaye, untawe.

8

Isu uwoma kina tonaentisa tara umaema paretimintiye

(Matiyu 15:32-39)

¹ Pigoya, pi ntaga waya'wa uwoma aki puntawe. Aki pumagini, nanintawaipa nawaegasuguna, Isu abagi kina'waka kega'e yogini kanauguna maya uwaimintiye: ² Ma kina naege kakaga yaga miyepa, ibanto naninta i'miyega nantara puwaitauwe. ³ Ka'isa e'ero marisa kanata kina kampa naninta iminta wa'eri igarubakubopa ke'i iyonanta puma iyegukiye, untiye. ⁴ Piya yogini, abagi kinamiba: Mapa ka'me mpariwa, uwoma kina naninta imikenaba aetasabaya maema imukunema, abigantawe. ⁵ Piyama abigauguna: Paretiba ayaki urite kanawema, Isu ibigantiye. Ibigagini: Tonaentisa tara umaema waintiye, untawe.

⁶ Piya yuguna, A'ya'ma kina mara'miyiyo, yogini, mara'miyuguna, kana tonaentisa tara umaema paretiba mae u'ma, Kotiti a'mu potama, apako puma abagi kinawaka: Maema imiyo, yogini, pabi yomesa puma maete nasima, a'ya'ma

kina imintawe. ⁷ Aibuguna to inoyanta taranto waintogana, pike maema a'mu potama imimagina: Maete wama imiyo, untiye. ⁸⁻⁹ Piya yogini, imuguni maema nauguna iga'e pantiye. Pi kana kinapa 4,000 kina'mi nantawe. Pigoya igeba nagate, ka'isa arita ataumepa, abagi kina'mi nasima maema tonaentisa tara umaema ku iragintawe. Piya puguna, Isu a'ya'ma kinapa igarubantana, ¹⁰ karu'ena abagi kina'wake wanipisa karebi mima, Tamanuta mari wantawe.

*Ka'isa kina'miba awame'enaga abigantawe
(Matiyu 16:1-4; Aruku 12:54-56)*

¹¹ Umintuguni, ka'isa Parasi kina aeti kanamagini tonarona kamana uwa abigantini: Kaeba mantarisa awame'ena purayakega, agakubompepa Kotiba a'mu pugataye ukune, untawe. ¹² Piya yuguna, Isu antara puma aemu maema maya uwaimintiye: Nanagabaya ibasa kina'miba: Awame'enaba tayako, yewe. We, taga kauwe. Kanaenaba naeba matasa kinapa kampa tiyakikuwe, uwaimitegina, ¹³ itate wanipisa karebi asumima maroteri wantiye.

*Parasi kinakabe Erotigabe Isu kamana uwaimintiye
(Matiyu 16:5-12)*

¹⁴ Waomepa abagi kina'miba nanintaba igegu'a puguna ka'anto wanipisa karebi waintogana, ¹⁵ Isu: Aogima napiyiyo, uwaimintana: Paretibi yisiti atagana anosamisa puma, kiya yagara Erotibe Parasi kina'miba ata kamana'wai anosasanaga kabiyiyo, uwaimintiye. ¹⁶ Uwaimogini: Nanawebaya iyema, abagi

kina'miba napimagini: Pareti tabe pukenaena kaite, tagegu'a puma kanaompekabaya napimaiye, untawe. ¹⁷ Piya yuguna, Isu abitegina mayama to ibigantiye: Nanagabaya pareti kampa waintemika yewe. Tige ibaba esegiyenanepa kampa agantawo. Kampa aogima napiyewo. ¹⁸ Tigeba tiyoba waintiye. Kampa agawo. Tigeba tigeba waintiye. Kampa abewo. A'ya'waemaenagaba tige'gu'a pewo. ¹⁹ Nayaka'mu pareti apako puma, 5,000 kina imuwagini nagate, atunkapa ayaki ku iragintawema, ibigaogini: Nagisarisa tara tumpaemawe omintawe. ²⁰ Piya omuguna, Suba: Pigoya tonaentisa tara umaema pareti apako puma, 4,000 kina imuwagini nagate, atunkapa ayaki ku iragintawema, ibigaogini: Tonaentisa tara umaema kune, untawe. ²¹ Aiyuguna: Pigoya ibanto agowapa kampa napiyewoma, ibigantiye.

Isu Petisaira kumata aorika yagara aogi potantiye

²² Pigoya, igeba Petisaira kumati waumepa, ka'isa kina'mi aorikaenta yagara Isuti ababute kanamagini: Auta aukaya poma, abigantawe. ²³ Piyama abigauguna, Isu kana aorikaenta yagara ayakana urite, kumatasa abe'i uwa mari wamagina, aobi kaisa potama, ayapa aora araku'ma: Ago aganoma abigantiye. ²⁴ Abigaogana agategina: Wasana agaopa yawama nasisu piye untiye. ²⁵ Piya yogana, Suba aora to aya urogana aoba apina'ma agaogana ata waogana, a'ya'waemaenaba aogima agantiye. ²⁶ Agaogana

Isu: To ma kumatiba a-nkwamagina, wa'egati wao, omintiye.

Kaeba Koti utaratanti ntagaragawe, Pita Isuka omintiye

(Matiyu 16:13-20; Aruku 9:18-21)

²⁷ Piya omite, Isuge abagi kina'wake Sisariya Piripai kumati wama, ke'i abagi kina'waka: Naekaba kebayawe yewema ibigaogini, ²⁸ igeba maya omintawe: Ka'isa kina'miba Yoni wani pai'itanti ntagarawe yegini, ka'isamiba Iraiya yegini, to ka'isamiba poropete yagarabayawe yewe, untawe. ²⁹ Pigoya tigeba naekaba kewema napiyewema ibigaogini: Kaeba Koti utaratanti ntagara Karaisitigawema, Pita omintiye. ³⁰ Omogana: Pigoya naekaba wasanamipa mayaba a-nkuwaimiyo, uwaimintiye.

Isu aewa purikena kamana uwaimintiye

(Matiyu 16:21-28; Aruku 9:22-27)

³¹ Pigoya, Isu abagi kina'wampi kamana'wapa agobima maya uwaimintiye: Wasanama Ntagaranaga tabe kuntaenabi mpikuwe. Monota kabiyume kina'mige, mono kiya kina'mige, mono tisa kina'mige naepa uwa natakibewe. Pigoya, asa wasanami naeguyigi, kakaga yaga pu'ma mintakana asinatakiye, piyama pagusama untiye. ³² Piya yogana Pita abiwa ababurite wama kabi'magina: Pi kamanapa a-so, omogana, ³³ Isu a'wae pumagina abagi kina'wa igate, to Pitati a'wae puma maya omintiye: Satanigawa, kaeba natate wagaso. Napiyenagapa Kotintaba kampa maeyane. Uwa wasanamanta maeyane omintiye.

³⁴ Piya omitegina, Isu abagi kina'wakaba a'ya'ma to kinakabe: Mata'i kanaiyo, yogini, kanauguna maya kamana uwaimintiye: Ka'waina naegarakibipa, kae'enaenagapa atate naegaragana, wasanami igobi pugatakibikaba a-kaekuru puma maripogapa aesaga'uritegina naegarao omukuwe, uwaimintana: ³⁵ Pigoya, ka'waina mikenawaka owe yekanaba, a'yugu potakiye. Naeka aogi kamana'neka mikenawaka a'a-o yekanaba aboramikiye. To ka'waina ae'wa nkaguka napi napi pikibipa uwa purikiye. ³⁶ Pigoya, ka'waina mabi a'ya'waemaena maemagina agu'amankapa kaiyekanaba, aya pikiye, a. ³⁷ Agupa ayamabaya to kakema ika pekana kanarasakiye. Pipa kampaye. ³⁸ Pigoya, ibasa yagaba wasanamiba Kotipa atate aguntaena pewe. Piya pekana, wasanama ibaba naeke kamananekega ani pikibipa, toganaba nabanempa nke'wasaena yaga enisore kinake tumukubopa, Wasanama Ntagaranaga, pi naeka ani pikibi kinapa uwa atakuwe untiye.

9

¹ Piya untana to maya untiye: Tigeba abiyo. Ka'isa mata miye kinapa maru Koti esegima kabima mintintana agakibepa, aintiba purik-ibewe, piya untiye.

*Amuti Isu nkau'ama e'wasa puntiye
(Matiyu 17:1-13; Aruku 9:28-36)*

² Pigoya, tonaentisa ka umaema yaga, Suba Pitana, Yemisina, Yonina suma, ibiwai ibabute

e'ero nkamuti asu mintogini, igeba agaumepa aupa to au maeyogana, ³ autasaenawapa wae kanta puma agasiyaena puma e'wasa puwan-tiye. Piya mampabisa kina'ma kai wasimi pekanaba kampa piyaba pikiye. ⁴ Piya pogini Iraiya Mosesege aborama, Isuge kamana yuguni, pi kakaga abagi kina'miba agate, ⁵⁻⁶ tabera iyekuru puma, Pita kampa aogima napinta Isupa uwa maya omintiye: Kiya yagarama-o, taeba aogima maba miyompeka, kakaga nama kikune. Kapa kae'enawa, to kapa Mosesentawa, to kapa Iraiyantawa sumagi, kikune, untiye. ⁷ Piya yogana, ibina pabita aborama amankama aerarikaeyogana, ibinapisa maya kamana tumintiye: Mapa nae nabugai ntagaranena, ae kamana abiyo, untiye. ⁸ Piya yogini igeba to karu'ena mae'aebuma agaumepa, to kinapa kampa mintuguna, Isu abiwa igege mintantiye.

⁹ Aibogini, igeba amutisapa atate tumuguna, ke'i Isu maya uwaimintiye: Ibanto agantanagaba wasanaba a-nkuwaimiyo. Wasanama Ntagara naepa pu'wakubotisa asinatakibipa kanarana uwaimiyo, untiye. ¹⁰ Piya yogini, pabi yomesa pumagini kampa wasanaba uwaimintini, igewai mare-u me-u puma: Ayagabaya pu'wakubotisa asinakiyeba iye, untawe. ¹¹ Piya untini Isu mayama abigantawe: Mono tisa kina'miba: Nanagabaya Iraiya maru kanakiyeba yewema, abigauguna, ¹² aeba maya uwaimintiye: Taga kaewe. Iraiya maru kanama a'ya'waemaena aogi puwaitakiye. Pigoya nanagabaya mono isapipa: Wasanama Ntagaraga ata potakenaenabe uwa

atakenaenabe waikiye untiye. ¹³ Piya, naeba urimuwe: Iraiya ago kanaogana, esapinti aekaba kaemarantisa puma, wasanamiba napima ata potantawe, uwaimintiye.

Ke kina antabaipinti minta yagaranto Isu ao'maentiye

(Matiyu 17:14-21; Aruku 9:37-43)

¹⁴ Pigoya, igeba to abagi kinati tumima, tumpa agaumepa uwoma kina aki puma mintuguni, ka'isa mono tisa kinake abagi kinake mima esegi kamana uma miyuguni, ¹⁵ pi aki puntume kina'miba Isu agate pami puma, aeti wamagini: Aya pene, untawe. ¹⁶ Yuguna Isu abagi kina'waka: Eseg kamanapa igege nanawebaya yewema ibigantiye. ¹⁷ Ibigaogana, ka yagara wasana ikapinti mintometisa maya omintiye: Tisa yagarama-o, yagaranepa ababute kaeti kanauwe. Piya, yagaranepa ke kina antabaipinti mintegina, kamana kampa yegina, ¹⁸ kana ke kina'ma ata potama, apasanakasagina mabi tumpa aeguyegina, akagawa tuwaruwa puma awara upababuma tagagaba'wagi, kabagi kinaka: Kana ke agarubaiyo, yopa, kampa pewe, untiye.

¹⁹ Aiyogana Isu maya uwaimintiye: We, tigeba kampa tigupa aogi pe kina mintawa, ayaki yaga tigegeba mikuwe. Ayaki yagabaya kamana'nepa kampa abikibewe. Pigoya, naeti ababute kanaiyo, untiye. ²⁰ Piya yogini aeti ababute wantawe. Ababute wauguna kana ke

kina'ma Isu agate, kana yagaranto aeguma ae-basana kasogana, mabi tumpa wareware pogana, awamupintisa akagawe irintiye.

²¹ Aibogana Isu kana abawampapa: Ayaki yaga kanaenaba abuntinema, abigantiye. ²² Piya yogana aebe maya untiye: Uwoma ntaga aegukena pumagina, yakupipe wanipipe aesagayuma mae maebiye. Tasiyo'maekena napintanapa kantara purasitama tasiyo'maeyo, untiye. ²³ Piya yogana Isuba: Kae napintana unamempeno. We, napiyenaga naeti atakibempepa, a'ya'maenaba Koti aogima kao'maekiye, omintiye. ²⁴ Omogana, karu'ena kana yagarantoma nkabawampa kega'e uma: Naeba napiyenaneba uwaenanto kaeti atauwa, nao'maeyo untiye. ²⁵ Piya yogini, uwoma kina Isu nkagora ampa aki puma, agakena puguna igate, Isu ke kinapa maya esegima omintiye: Kaeba agebe awamupe akumpa'ma miyempe ke kinakawa, kana yagaranto atate iro'ma wagasimagina, toba antabaipintiba akanaoma, nae ugamuwe, untiye. ²⁶ Piya yogana, kana ke kina'ma agasiya kega'e uma, kana yagarantoba aeguyogana, aukomentanaga maeti tagaga pa'waogana, atate iro'wantiye. Iro'waogana kana yagaranto pu'wasu puwaogini, uwoma kina'miba: Ago pu'wayema, napintawe. ²⁷ Pigoya, Isu yagarantoma nkayata u'ma asitakena ao'maeyogana asima mintantiye.

²⁸ Aibogana Isu namapinti iyogini, abagi kina'miba ibiwai aeti wama: Nanagabaya taeba ke kinapa kampa agarubaunema, abigantawe. ²⁹ Abigauguna: Kana ke kina

agarubakenaba uwaba kampaye. Nunamurasa ka agarubakenaenawe, uwaimintiye.

*Isu aewa purikena kamana to uwaimintiye
(Matiyu 17:22-23; Aruku 9:43-45)*

³⁰⁻³¹ Pigoya, pi kuma atategini Karariya mari wama, Isu: Nabagi kina ago kamana uwaimikena pekini, a'yugu uwa kina'mi nagate menkaki pusanagawema, napimagina, ibiri ibabute wama maya uwaimintiye: Wasanama Ntagaranagana, nababuma wasana imiginiba naeguyigi, pu'wakubopa togana kakaga yagaba asima mikuwe untiye. ³² Piya yogini, igeba yome kamanapa kampa aogima napintini, iyekuru puma kampa pikaba abigantawe.

*Kebaya tabe yagaraba mikibi kamanane
(Matiyu 18:1-5; Aruku 9:46-48)*

³³ Pigoya, igeba Kapaniyamu kumati wama, namapinti ima Isu abagi kina'waka: Ke'iba nanawe yewema, ibigantiye. ³⁴ Ibigaogini: Taepisa kebaya maru kiya yagaraba miyema, ke'i marebiga mebiga puma napimagini, iyekuru puma kamanapa kampa omintawe. ³⁵ Kampa omuguna, Isu mara'mima nagisarisa tara tumpaema abagi kinaka: Kanaiyo, yogini, kanauguna maya uwaimintiye: Wasanama kiya yagara misanaga abugakanaba: Pigo naeba uwa yagara mima, a'ya'ma kina'mi kayokaya yagara mikuwema napikibipa, pipa aogiyenawe, untiye. ³⁶ Piya untana, ka yagaranto ababuma igora atama, ayatasa aepa u'ma maya uwaimintiye: ³⁷ Wasanama naeka napima pabiya yagaranto ababipa, naepa agupi nababiye. Pigoya naepa

nababipa, nae unatanta yagarage agupi ababiye, piya untiye.

Wasanami kampa kamaena puratakibepa taokinane

(Aruku 9:49-50)

³⁸ Piya yogana Yoni maya omintiye: Tisa yagaragama-o, ka yagarama taepa kampa taegaranta kaeka napima ke kina igarubagi agate: Uwa miyo omunema, untawe. ³⁹ Piya yuguna Isu maya untiye: Tigeba uwa miyoba, asiyo. Piya, wasanama naeka napima esegi yuga pikibipa, toganaba naekaba ata kasaba kampa karu'enaba ukiye. ⁴⁰ Piya, wasanama yogare kampa aguya aikibi'napa tao'maeye. ⁴¹ Pigoya abiyo. Wasanama: Karaisiti aegaranta kina mintawema, napima: Ma nkwani mpaema naiyo uma timikibipa, pi ntugabisa Koti taganaba ikantana amikiye, untiye.

Wasana igu ataena pikenaga Isu uwaimintiye
(Matiyu 18:6-9; Aruku 17:1-2)

⁴² Pigoya, Isu to kamana maya untiye: Piya maya yagaranto naegarakana, ka'waina ayakekana kamparagaena pukibemipa, kana ayakikibi ntagara araku'ma tabe yabantama ana'mubi ubu'atama, tabe wanipi apasanakasasinta: Pipa kanara pewe, yesine. ⁴³ Pigoya, kayankama kamparagaena pikena pekanapa arisa'ma maebugaso. Piya, ka kaya kampa wainta yagara mintana miyaba kumati irosakibempepa, pipa kanarane. A'yugu kaya tararasa aguntaena pekanaba, maebugatakana kampa tu'makena yakupinti

tumikibene. ⁴⁴ (Piya, pi kumatisa kabagina'ma iba nakanaba kampa ita wakana, tabatikenaena kampa tu'ma wakiye.) ⁴⁵ Pigoya, kagisawama kamparagaena pikena pekanapa maebugaso. Piya, ka kagisa kampa wainta yagara mima miyaba kumati irosakibempepa, pipa kanarane. A'yugu kagisa tararasa aguntaena pekanaba, kaepa a'abibinti maebugatakiye. ⁴⁶ (Piya, pi kumatisa kabagina'ma iba nakanaba kampa ita wakana, tabatikenaena kampa tu'ma wakiye.) ⁴⁷ Pigoya, kaowama agama kamparagaena pikena pekanapa pi'ma maebugaso. Piya, togana ka kao wainta yagara mintana Koti kabiratakana kumati ikibempepa, pipa kanarane. A'yugu kao tararasa aguntaena pekanaba, kaepa a'abibinti maebugatakiye. ⁴⁸ Piya, pi kumatisa kabagina'ma iba nakanaba kampa ita wakana, tabatikenaena kampa tu'ma wakiye, piya untiye.

⁴⁹ Piya untana to maya untiye: Pigoya wasanama nanintabi kayo atama nagina, aogi igi pemisa puma, a'ya'ma kinapa yakutasa aogi puwaitakiye. ⁵⁰ Piya, kayoba aogi igaenawe. Piya, i'nisama kasigabekapa, aya pekana to kake asabama iga pikiye. Pipa kampaye. Pigoya wasanama nanintabi kayo atakena aogima pemisa puma, to kina'mige aogima miyiyo, untiye.

10

*Waya kaikena kamanaka Isu uwaimintiye
(Matiyu 19:1-12; Aruku 16:18)*

¹ Pigoya, Isu pi mpa atate Yutiya mari wama Yontani wani mparoteri ura'ema waogini, to pumesa puma uwoma kina'mi aeti kana puguna, to yomesa puma kamana uwaimintiye.

² Kamana uwaimogini, ka'isa Parasi kina'mi aeti irosa'ma amiyo potakena puma maya uma abigantawe: Ago kamanatepinti wasanama waya kaikenaenaba tagapayawema, uramoma abigantawe. ³ Piyama abigauguna Isu a'wae puma: Aya kamana Mosese urimintiyema, to ige ibigantiye. ⁴ Ibigaogini igeba maya untawe: Waya kaikena puntiripa, esa amima otaiyoma, Mosese untiyema, omintawe. ⁵ Piyama omuguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba monoka kampa karu'ena abima tige akuneka, Mosese pi uraminti kamana kaentine. ⁶ Piya, pai Koti maru a'ya'waemaena aborantanaba, wabe wayape kaga aborawaisitantine. ⁷ Pika napima, wamaba ano abapa isitate waya'wampati atokaema isigeba ka kina kanta puma miyese, untiye. ⁸ Piya, isigeba taraba kampa punta, ka'ena puma miyese. ⁹ Pigoya, Koti atokae isitantika, wasanaba a-nkatara isitano, Isu piya uwaimintiye.

¹⁰ Piya uwaimite namapinti waogini, abagi kina'mi pi kamana'ama nkagowaka abigauguna, ¹¹ maya uwaimintiye: Ka'waina waya'wampaba kaite to wae maekibipa, marusa wae'wa ataena potama kumiyenaba pikiye. ¹² Piya puma, waya'ma marusa wawa agora atate, to wa maek-ibipa, awae ataena potakiye, piya uwaimintiye.

*Isu yakarantontoga a'mu puwaitantiye
(Matiyu 19:13-15; Aruku 18:15-17)*

¹³ Pigoya, ka'isa kina'mi yakarantonto Isuti ibaburite: Ita ukaya penema napima, ibabute kanauguni, abagi kina'miba pi kinaka imo kasa untawe. ¹⁴ Piya yuguna, Isu pi kamana abite kampa a'mu puntana, abagi kina'waka maya uwaimintiye: Tigeba itaigini, yakarantonto igeba naeti kanaiyo. Tigeba a-nkakunkitaiyo. Piya miye kina'mikaba Koti kabiratakenaenaba utawaitantine. ¹⁵ Pigoya tigeba urimikenaba abiyo. Wasanama kampa yagaranto miyisa puma Koti aegarakibipa, Kotiba kana kinatapa kampa kabima mikiye, untiye. ¹⁶ Piya untana, yakarantonto ibabuma aki puwaitama, ita ukaya puma: Aogima miyiyo, uwaimintiye.

*Tabe kutantaga yagaramage Isuge kamana un-
tase
(Matiyu 19:16-30; Aruku 18:18-30)*

¹⁷ Pigoya, Isu asima wakena pogana, ka yagara karu'ena kanama agisabi ampa arakabima mima: Kaeba aogi tisa yagaragawa, naeba ayabaya pukubotisa e'wasaena maekuwema abigantiye. ¹⁸ Abigaogana Isu maya omintiye: We, nanagabaya: Aogi yagaragawema unamene. Ka Koti abiwa aogi yagaraba mintiya, toba kampaye. ¹⁹ Pigoya, nayatara'mu ago kamana mayama ago abintana: Wasanaba a-nkaeguyoma, kumiyenaba a-poma, kuntanaba a-poma, kampari kamanapa to wainapa a-sotaoma, to kina'ma ntanagaba a-kaukaba poma, kano

kaba kamana wasiyo. Pipa ago abintane, omintiye. ²⁰ Omogana: Tisa yagarama-o, naeba yagaranto mitatopa pi kamana abimagi, a'ya'ma yagaba pabiya putone, kana yagaramaba omintiye. ²¹ Piyama omogana Isuba: Nabugampe ntagaragawema napintana, mayama omintiye: Ka'enaba kampa aogima napiyene. Kaeba wama kotakapa umaema to kinati imima yaba maema, kusi kinapa imo. Piya pikibempepa mantabinti uwomantanaga waikiye. Pabi ugamosa pugaite ampa naegarao, omintiye. ²² Piya omogana abigate, uwoma kutankaka napima, antara puma amo pute wantiye.

²³ Pigoya, Isu abagi kina'wa igate maya uwaimintiye: Ayamabaya tabe kutantaga kinapa Koti kumati ikiye, a, untiye. ²⁴ Piya uwaimogini, pi kamanaka abagi kina'miba abite pami puguna, Isu to maya uwaimintiye: We, ma ntakaraki'nuntepa abiyo. Wasanama Koti kabiratakena kumati ikenaba esegiyenawe. ²⁵ Pigoya, kamoro yagamaba na'ama nkagepinti uma pasikenaba pipa esegiyenawe. Piya, tabe kutantaga kinapa Koti kabiratakena kumati ikenaba pipa to awameta, tabe kuntaenawe, untiye. ²⁶ Piya uwaimogini, pi kamanaka abagi kina'miba tabera pami pumagini, mare-u me-u puma: Pigoya kebaya ao'maeyakana ikiyema napintawe. ²⁷ Piyama napiyuguna, Isu igate maya uwaimintiye: Pika wasanama kunta abekana kampa pikenaenawe. Pigoya Kotipa kampa kuntaba abegina a'ya'waemaena pikenaenaba agantiye, uwaimintiye.

28 Piya uwaimogana, Pita Isuka: Abo. Taeba a'ya'waemaenaba atate ago kaegaraune, omikena pogana, 29 Isu a'ya'ma abagi kinaka maya uwaimintiye: Owe tagane. Tigeba abiyo. Wasanama nae aogi kamana napima naeka, mawa, yogawa, anonanto aganto a'nanto ano aba yagarawa, atate naegarakibipa, 30 ibasa yagaba aogima mima, uwoma to namape yogabe maeyakini, uwoma to anonantoge agantoge a'nantoge anoge yagarawake aege ampiyigini, to kina'miba aepa ata potaigina, agogo yagaba aeba e'wasa yagara asu mikiye. 31 Pigoya, pi ntaga ka'isa kiya kinapa kayokaya kina miyigini, kayokaya kinapa kiya kina mikibewe, untiye.

*Isu ae'wa purikena kamana to ka uwaimintiye
(Matiyu 20:17-19; Aruku 18:31-34)*

32 Pigoya, Isuge aokinake Yerusalemi kumati ikena ki'i imagina, Suba paitama waogini, abagi kina'miba aka'i wama pami puguni, igege waume kina'miba iyekuru puntawe. Aibuguna, Isu nagisarisa tara tumpaema abagi kina'waka: Ka auka'i kanaiyo, yogini, kanauguna aeti ka'isaena aborakibi puma kamanapa 33 maya uwaimintiye: Tigeba abiyo. Yerusalemi kumati iyekini, Wasanama Ntagara naepa naraku'ma, mono kiya kinake mono tisa kinake imigini, kamana unatama: Aeguyiyo ukibewe. Piya umagini, naepa namu'isa kina imigini, 34 karana natamagini, kaisa punatama, iga'na kasu maema nae-baru'magini naeguyigi pu'wakuwe. Aibumagi togana kakaga yagaba asima mikuwe, uwaimintiye.

Yemisige Yonige tabe kina mikenaga isibugantiye

(Matiyu 20:20-28)

³⁵ Aiyogini, Yemisige Yonige isigeba Sepeti ntagara taraginisi, Isuti kanamaginisi ampa mayama abigantase: Tisa yagarama-o, tae kabiratakenaenaga kabigakena puse, yusuguna: ³⁶ Ayama kabirisitakenaenaga tisibiyema, isibigaoginisi, ³⁷ maya omintase: Kaeba togana aogi kumakati mara'mima kabima mikenaenara mikibempapa, tasigeba kaege mima, ka'waina kayatakantisa auka'i miyekana, ka'waina kayake'masisa auka'i mima, kiya kina misanaga tasibiye, untase.

³⁸ Aiyusuguna, Isu auki naki pukenaenaga meto kamana maya uwaisimintiye: Tisigeba nabigakenaenagaba kampa aogimaba napiyese. Nae nantara'enabi tisigeba kanara pasikibeso. Nae pai'natakibintanaba tisigepa paitisitasiyoma, isibigantiye. ³⁹ Piyama isibigaoginisi: Owe, piya purasitakibepa kanarane, omintase.

Piya omusuguna, Isu maya uwaisimintiye: Pigoya, nae nantara'enabi pasikibese. Nae pai'natakibintanaba tisigepa paitisitakiye. ⁴⁰ Pigoya, nae naya tararari mikena kinakaba kampa nae napiyokana, Koti ae abintana wasanaba ibabuma kana naya tararariba itakiye, uwaisimintiye.

⁴¹ Uwaisimogini, to pi nayatara'mu abagi kina'miba pi kamana abite, Yemisike Yonikegaba ka isibirauguna, ⁴² Isu kega'e uma, a'ya'ma aki puwaitama maya uwaimintiye: Tigeba ago abintawe. Wasanama uwa kinaka kiya mima

pitasa kinata: Kabiyo yeginaba, aeba esegima kabiye. Kiya yagarama: Piya piyo yintanaba pewe. ⁴³ Pigoya, tigeba kana kiyaenaba kampa piyaba pumagiri, ka yagarama kiya mikenana pipa, aokina'mi kayokaya'enaba pikiye. ⁴⁴ Pigoya tigeri ntapima: Nae kiya yagara mikuwema napikibepa, a'ya'ma to kina'mi kayokaya'enaba po. ⁴⁵ Piya, Wasanama Ntagara naeba tige nae kayokaya'ena punataiyomaba kampa tumintone. Naeba tige kayokaya pukenaga tumpa pu'ma, uwoma kina ika puma a'watitakena tumintone, uwaimintiye.

*Isu to ka aorika yagara aogi potantiye
(Matiyu 20:29-34; Aruku 18:35-43)*

⁴⁶ Pigoya, igeba Yeriko kumati asu migategini, Isuge abagi kina'wake to uwoma kinape pitasa ikenana puguna, ka aorika yagara, agewapa Patimesi, Timeyosi ntagara keta mara'mintometisa: Ma na namiyo, untiye. ⁴⁷ Piya uma mintogini igeba: Isu Nasareti kumatisa yagara iye, yuguna abite, aeba Isuka kega'e uma mayu untiye: Isugaba, Tebiti ntagaragawa, naeka napima kantara punatao, untiye. ⁴⁸ Piya yogini uwoma kina'mi: Paka puma miyo, omuguna to taberana kega'e uma: Tebiti ntagaragawa, naeka napima kantara punatao, untiye. ⁴⁹ Piya yogana, Isu pabita mima: Mati kanao omiyo, untiye. Yogini, igeba kana aorika yagaraga: Ka'mu puma asiyo. Ago kaeka kega'e iyema, omintawe. ⁵⁰ Omuguna, kabiwa ka'urintometisa akubugaite, asima Isu asu aepantiye. ⁵¹ Aibogana: Kaepa nana pugatasanaga kabiyema, Isu abigaogana,

kana aorika yagaramaba maya omintiye: Tisa yagaragawa, nao agasanaga nabugaye, untiye. ⁵² Piya yogana Isuba: Naeka aogima napiyekana, ago kata wagina uwa wao, Isu omintiye. Omogana, ago aogamagina pabi ki'i Isu aegarantiye.

11

Kiya yagara pemisa puma Isu Yerusaremi kumati intiye

(Matiyu 21:1-11; Aruku 19:28-40; Yoni 12:12-19)

¹ Pigoya, Yerusaremi agora ikena puntini, Oribesi amu amentanti Petipaesi kumape Petani kumape waintogana, Isu abagi kina tara paitama isigaruba'ma, ² maya uwaisimintiye: Mo kumati tumima, tonki aikeri kampa wasanamiba nasinta ubu'atama mintigirisi, tumikibemepa pabigo aora tumpa agamagirisi, akariyoba'urite iyiso. ³ Piya pisigini, wasanami: Nanaga pese yigirisiba, maya uwaimiso: Tabe yagarama yegira maeyomekana, pabigo arontaganto me timikiye uwaimiso, untiye. ⁴ Piya yoginisi tumima tumpa agausumepa, kabe agora keta yara tonki aik-eriba ubu'atama mintugunisi, wama uma akariyobantase. ⁵ Piya pusugana, kana pita mintume kinamiba: Nanaga yaga awaroba akariyobase, untawe. ⁶ Piya yugunisi, pabi uwaisimomesa puma uwaimusuguni: Kanarana, ababute waiso untawe. ⁷ Piya yugunisi, isigeba kana tonki aik-eriba ababute Isuti imaginisi, isitasaenarasa kana yaga akabata amapa agutausuguna, pi abobora Isu mara'mintantiye. ⁸ Piya pogini, uwoma

kina'miba itasaena akubuma ke'i aguyuguni, to ka'isa kina'miba yogarisa ya a'ye aegayuma ke'i aguyuguna, pi'na nkabobori wantiye. ⁹ Waogini, aori aka'i ogasi anka gasi puta wantini, taberasa maya untawe:

We, Wa'egawama nkawamuta taeti kanaika ta'mu potano.

¹⁰ Tayabama Tebiti kabima mintantisa puma kabikena piya, Kotika ta'mu potano. We, Inatisa Yagaraga ta'mu potano, untawe.

¹¹ Piya yuguna, Isu Yerusemi kumati ima, tabe mono namapinti asu pai'ma, pipintisaena a'ya'waemaena asu agaogana, ase ikena pogana, irosa'ma Petani kumati nagisarisa tara tumpaema kinake tumintiye.

*Yamanka kampa aeyome ntaga kamanane
(Matiyu 21:18-19)*

¹² Tunkwaimarategina, Petani kumatasa ke'i iyogana, aga'ena abuntiye. ¹³ Aibogana mo-gaomepa a'ye uwaena wainta ya, agewapa piki ya agate tumima tumpa aka aguyosagaomepa, kampa yoga yagawa aboraogana, apa kampa aentiye. Kampa aentogana a'yenkamana abi agate, ¹⁴ pi ntaga maya omintiye: Toba apa a-nkaeyagini, wasanamiba to kampa asigi'ma nakibewe, omogini, abagi kina'miba pi ka-manapa abintawe.

*Ikantana maeyume kina mono nampisa
igarubantiye
(Matiyu 21:12-17; Aruku 19:45-48; Yoni 2:13-22)*

¹⁵ Pigoya igeba Yerusaremi kumati asu mima, Isuba tabe mono namapinti iyumepa, pita'i ikan-tana puma mintuguna igarubantana, mone an-tota ankami ankami pume kina'mi ntabaebe kabara ataume kina'mi ntabaebe apasana'ma asunukaentana, ¹⁶ itasaena pi mpono kuma akapipa maete wakenaga akumpa'ma mintan-tiye. ¹⁷ Piya pumagina aeba maya esegima uwaimintiye: Mono isa'amaba maya iye: Mono namantepa a'ya'ma kina'mi nunamu ukena na-mantana peno, untiye. We, tigeba piya pe-gana kuntana pe kina'mi ntamantana piye, uma igarubantiye.

¹⁸ Uwaimogini, tabe mono kiye kina'mibe mono tisa kina'mibe kana pomentanaga abite, Isu aeguyigina purikibi kamana untawe. Piya, a'ya'ma kina'miba Isu kamana abite pami puma i'mu puguni, kana mono kiye kina'miba pika napima, Isuka iyekuru puntawe. ¹⁹ Aibuguna ase ikena pogini, Isuge abagi kina'wake pi ku-matasaba atate wantawe.

*Taga nunamu ikibi'naba pabiyaena maekiye
(Matiyu 21:20-22)*

²⁰ Wama waimarate, marogini abayara ke'i kanantini, kana piki ya agaumepa aubu yaga asawantiye. ²¹ Asa waogana, Pita wama uma agate ai kagi yome kamanaka napima, Isuka maya omintiye: Tisa yagarama-o, agao. Kaeba kamana kana piki ya omitampe ntaba ago asa waye, untiye. ²² Piya yogana Isu maya uwaim-intiye: Pika napiyiyo. Tigeba Kotiti tigu atan-tiri, ²³ kampa tonaronaga napinta, ikibe ka-

manaka piya pikiyema napikibepa, piya pikiye. Piya, maro nkamu'amaka: Tigaba'ma wanipinti tumo yesinta, pabi yesa pesine. ²⁴ Pigoya pika urimuwe. Tigeba nunamu uma abigantiripa, pikaba ago abima pikiyema napiyiyo. Piyama napima ikibepa, pintanaba ago tigeke pikiye.

²⁵ Pigoya, tigeba asima nunamu untiripa, to kinaka timo'ena pikenaenaba kasiyo. Piyama kaikibepa, mantarisa tibarimpaba aibo'enaripa maerigaikiye. ²⁶ Piya, tigeba wasanami nkaibo'enawaipa kampa mae igasiginaba, mantarisa tibarimpaba aibo'enaripa pabiyama kaga kampa maerigaikiye, piya untiye.

Kebaya esegiyenaba kamiye, mono kina'mi abigantawe

(Matiyu 21:23-27; Aruku 20:1-8)

²⁷ Pigoya, igeba to ima Yerusaremi kumati asu mima, Isu tabe mono namapinti nasogini, mono kiya kinamige tisa kina'mige kabiyume kina'mige aeti ima, ²⁸ mayama abigantawe: Nanaga kaeba mantanaba pene. Ke po yemintana pene, untawe.

²⁹ Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Pigoya naeba ka'enaga tibigakiri, ukubontanaga aogima unamikibepa, ke po yemintana pene ye kamanapa urimukuwe. ³⁰ Piya, tigeba unamiyo. Yonikaba wani paititanemaba ke omintiye. Mantarisaenabera wasanamintanawema, ibigantiye.

³¹ Piyama ibigaogini, igeba mayama napintawe: Nanawe ukenema, mare ibiga me ibiga pumagini, Koti po omintiye yekanaba, aeba: Nanagabaya ae kamanapa kampa abewe

ikiye. ³² Piya wasanami po omintawe yekana-aba... Pigoya a'ya'ma kina'miba Yonikaba: Koti kamana unta yagarabayawe yepa, a'ya'ma kina naka mono kina'mi iyekuru puntawe. ³³ Iyekuru puma: Taeba kampa abintune, omintawe. Isupa piyama omuguna, aeba maya untiye: Pigoya naeba: Ke po yemintana pene ye kamanapa kampa urimukuwe, Isu uwaimintiye.

12

Yogara kabima mikena meto kamanane (Matiyu 21:33-46; Aruku 20:9-19)

¹ Pigoya, Isu meto kamana maya uwaimintiye: Pigoya ka yagara waini yamanka maekena yuga puma'ma, kagisa aenkima kima'ma, yamanka aerakena koma ma'ma, kabima mikena namapa kima'ma, kabinataiyema to kina kana yugaba imogini kabima mintuguna, aeba to mari wagaintiye. ² Wagasometisa yamankapa agutayagana, ka yuga kina'waka: Wama yogara kabima miye kina'mitisa yamankatasa maekibe nkape'ena umaema mentamoma, agarubaogana wantiye. ³ Wa-mepa, pi ntugara kabima mintume kina'miba kana yuga yagarawapa araku'ma aeguma aegumugasima, kampa ape'enaba aminta, auka agarubauguna wa'eri wantiye. ⁴ Waogana to ka yuga kina'wa agarubaogana waomepa, to pi ntagara araku'ma a'no aiyeye pumutama, ataena potantawe. ⁵ Piya puguna kana yogama nkabawampaba to yuga yagarawa agarubaogana waogini, araku'ma aegutauguna purintiye. Aibuguna,

to igarubaogini waumepa, iyeguyuguni ka'isa purintawe. ⁶ Aibuguna agagate ka yagara mintomepa, ae'wa ntagara abugaome ntagara mintogana: Yagarane agarubakana wakiniba, ae awamu wasikibewema, napintiye. Piyama napima, agarubaogana waumepa, ⁷ kana yogara kabima miyume kina'miba mare-u me-u puma maya untawe: Ma ntagaraba kana yogama abawampa ntagarawa kanaigi aegyeno. Aegukubompepa kana yogaba tae'enaena puwakiye, untawe. ⁸ Piya utegini, kana yagarawapa araku'ma aegutama, wasirite yoga awamo kabubinti me maebugaintawe, Isu piya untiye.

⁹ Piya uwaimintana, to maya untiye: Pigoya kana yugama nkabawampa kanama ampikibipa aya pikiye, a. Tige ago abintawe. Kana yagara kanakibipa pi kinapa ampa iyegugasima, to kinaka: Kana yogarapa kabiyiyo, uwaimikiye, untiye.

¹⁰ Piya, naeka mono isapisa kamana maya waintipa kampa aisewo. Pipa ago abintawe: Nama kikenana kina'miba ka ya ago kainta ntwama iba wa'ega ya asima waintiye, iye.

¹¹ Pintanaba Wa'egawamaba ago pega, taeba agantompeka, ta'mu pune, untiye, Isu piya uwaimintiye.

¹² Uwaimogini, kana Yuta kiye kina'miba: Taeka ma amiyo kasaba iyema, napima arakurikena pumepa, pi a'ya'ma kinaka iyema'ma, Isu uwa atate wantawe.

*Takisi imikena kamana Isupa abigantawe
(Matiyu 22:15-22; Aruku 20:20-26)*

¹³ Pigoya, ka'isa Parasi kinake ka'isa Eroti nkaokinake: Isuti wamagiri uma tonarona kamana abigaiyo, untawe. Ata kasa urimik-ibayawema uwaimite igarubauguni, ¹⁴ aeti kanamagini mayama abigantawe: Tisa yagaragawa, taeba ago kagaune. Kaeba taga ntagara mintane. Piya, ima tumima minta kinakaba kampa karu punta, esegiyenawaika kampa kaekuruba puma, Koti mpono'ama kipa kanara uramima kayakene. Pigoya, mono kina'mite taeba Aroma wa'ega yagara Sisa takisi mone aya pusune. Tae ago kamanapa ayabaya iya uramoma, omintawe.

¹⁵ Piyama omuguna, Isu meto kamana'wai abite maya uwaimintiye: Nanagabaya ataena punatakena pewe, untana: Pigoya, yabapa maete kanama nayakiyo, untiye. ¹⁶ Piya yogini, igeba maete kanama amuguna: Amankape awa'enabe mapa kewema, ibigaogini igeba: Sisantawe, untawe. ¹⁷ Piya yuguna, Isu maya uwaimintiye: Pigo yewa, Sisantanaba Sisa amiyo. Piya, Kotintanaba Koti amiyo, yogini aekaba pami puntawe.

*Pu'wakibetisa asikena kamana Isupa
abigantawe
(Matiyu 22:23-33; Aruku 20:27-40)*

¹⁸ Pigoya, ka'isa Sarusi kina'mi Isuti kanantawe. Pi kinapa wasana pu'watisaba kampa asikibewema napiyume kina'miba, ¹⁹ igeba Isuti kanama maya uma abigantawe: Tisa yagarama-o, Mosese kana kamana ago taeka mayama kaema uramintiye: Wasanama

anarimpa yagaraena kampa pekana kana yagara pu'wakibipa, to a'nantowampa kana abeya waepa maema aege mimaginisii, agantowampaka yagaraenaba pikibese uramintiye, untawe. Piya untini amiyo kamana mayama abigantawe: ²⁰ Pigoya, tonaentisa tara umaema aga'nantonto mintumepa igantowaimpa wayapa maentiye. Maema'ma kampa yagaraena punta pu'wantiye. ²¹ Aibogana, to ae aka'isama kana waepa maeyomepa, aege kampa yagaraena punta pu'wantiye. Piya pogana to pi'na nkaka'isama maeyomepa, aege uwa pu'waogini, ²² to pi'na aka'isami pabiya puma maema pu'wantawe. Pigoya tonaentisa tara umaema aga'nantonto kana wae maema'ma, a'ya'ma kampa yagaraena punta pu'waewauguna, kana waepa ika'i purintiye. ²³ Pigoya, tonaentisa tara umaema kina'mi nkwaena, asikibi ntagaba ke kana waepa maekiyema abigantawe.

²⁴ Piyama abigauguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba kampa abintawe. Ayamabaya kampa napiyewe, a. Tigeba mono kamanape Koti nke-segiyenagabe kampa napima agantawe. ²⁵ Piya, pu'wantatisa asiwaitakini, wa wayapa to kake kampa maekibewe. Igeba enisore miyesa puma asu mikibewe, untiye.

²⁶ Piya, pu'wantapisa asikena kamanapa urimukuwe. Tigeba Mosese kaemaranti nkisapipa yabi yaku takena kamanapa ago abintawe. Piya, yabi yaku taogana uma agakena waogana, pita Koti Mosese maya omintiye: Naeba Abara'amu, Aisaki, Yekobu, ige Koti mintuwe, untiye. ²⁷ Pipa untika, aeba pu'wanta

kina'nane. Aeba iyoganta kina'mi Koti mintiye. Piya, tigeba kampari'ma napiyewe, Isu piya uwaimintiye.

Ago kamana'ama nkagowa uwaimintiye
(*Matiyu 22:34-40*)

²⁸ Piya uwaimogana, ka mono tisa yagara ampima, Sarusi kina pi yume kamana abite: Aogi kamana iyema napite, Isuti kanama mayama abigantiye: Nana taga ago kamana'ama asug-asimaba waiyema, abigantiye. ²⁹ Piyama abigaogana Isu maya omintiye: Pi kana asugainta kamanapa mayama waintiye: Isureyo kinapa abiyo. Tae Tabe Yagara Koti abiwa tabe miyegina, ³⁰ pigoya a'ya'ma kagu kaumakape, napiyena-gape, esegiyenagape, Wa'ega Kotigapa a'ya'ma amegana waiyeno. ³¹ Pigoya ma kamana'ama nkaka'isaba ka maya kamana waintiye: Kaegaka napima kabiyempesa puma, kaokinakaba kabiyeno. Pigoya, ma tara kamana yo kamana'amaba to ka'isa ago kamana'amapa asu igaintiye, omintiye.

³² Piya omogana, kana mono tisa yagaramaba maya omintiye: Tisa yagara-o, kanara sene. Yempe kamanapa taga kamanane. Pi yempepa Tabe Yagara abiwa Kotiba miyegina, to kotiba kampa mintawe. ³³ Pigoya, pintaanaba wasanama a'ya'ma agutasabe napiyenawatasabe esegiyenawatasabe Kotika abugagina, aewaka napiyisa puma agorasa kinakaba napiyipa, pipa tagane. Pigoya wasanama monoka yaga ababute wama, uma aeguma ina yakuta Kotiti kaema, tona a'muntana amipa pipa tagane. Pigoya pi

tara yempe kamana abima wasanama aegaraipa, Kotiba aekaba abugaye, kana yagarama untiye.

³⁴ Piya yogana, Isu yome kamana abite, nauka kamana yenema napima, maya omintiye: Pigoya, kaeba agaro Koti aogima aegarakibene, omogini, wasanami abite, iyekuru puma to kamanapa kampa abigantawe.

*Karaisiti aya yagarabayawema, ibigantiye
(Matiyu 22:41-46; Aruku 20:41-44)*

³⁵ Pigoya, Isu tabe mono namapi kamana uwaimima mayama ibigantiye: Mono tisa kina'mi Koti utaratanta yagaramaba Tebiti ntakaraki'nu mikiye, yepa ayabayawe, untiye.

³⁶ Piya, Tebitika Aogi Awamusa'ama nkawamuta maya untiye:

Kotiba Tabe Yagaraneka: Kaeba nayatakanti ampintaga kama kinakapa kagisabi ibabuma aki penoma, untiye, Isu piya untiye.

³⁷ Piya untana: Tebiti utaratanta yagaraga: Tabe Yagaranene yemipa, pigoya yakaragi'nunkapa mikena piya ayamabayawema, Isu ibigantiye. Piya, mintume uwoma kina'miba abite Isuka i'mu puntawe.

*Ka'isa tisa kina'mi pesapa a-piyo, uwaimintiye
(Matiyu 23:1-36; Aruku 11:37-54; 20:45-47)*

³⁸⁻³⁹ Pigoya, Isu uwaimintana maya untiye: Ka'isa mono tisa kina'mi e'ero kai igisari paibotate, wama maketi kumata nasegini, wasanamiba: Aogi yagarawe, uwaitasanaga ibugagini, mono namapi paitama marusa aogi yabaera misanagega ibugagini, taena pepa

tabe yagara mima, piya po piya po usanaga ibugaye. Piya pesapa a-piyo, untiye. ⁴⁰ Piya, pi kina'miba abeyawae'mantana paibumagini, uwomantanawa uwa maerintini, e'ero nunamu uwa ago'ena kasa yewe. Piya pekana igepa toganaba Kotiba tabera kamparaga puwaitakiye, untiye.

*Abeya wae'ma yabankapa Kotiti atantiye
(Aruku 21:1-4)*

⁴¹ Pigoya, Isu tabe mono namapinti Kotiti yaba atakena kankabema nkagora mara'miyogini, wasanami yaba pipi atauguna agantiye. Piya pogini, uwoma yaba wainta kina'miba tabe yaba maema kankabebi menta puguna, ⁴² ka wae awaewampa pu'wanta wae'ma ampa tara uwaena yabankanto tara, piya wanisenikana, mempaebotantiye. ⁴³ Piya pogana Isu abagi kina'waka kega'e yogini, ampa aki puguna maya uwaimintiye: Tagaka urimuwe. Ma kotanka kampa wainta abeya wae'ma atami ntabankama a'ya'ma kina'mi mono namapisa kankabebi ata ntabankamapa, ae asu igasima ataye. ⁴⁴ Pigoya, igeba tabe yabankai waintipisa ka'isa maema atawe. Aeba kampa kotankapa waintegina, pabi waintinkawa a'ya'waemaenawapa maema kasagina, naninta ika puma nakenaba kampa uwa ataye, untiye.

13

*Tabe mono nama akasabakena kamanane
(Matiyu 24:1-2; Aruku 21:5-6)*

¹ Pigoya, Isu tabe mono namapisa iro'ma waogana, ka abagi yagarama maya omintiye: Tisa yagarama-o, agao. Nauka tabe yabatasa ma aogi mono nama kintawe, agao, yogana, ² Isu maya omintiye: Pigoya ma agampe tabe namapa kama kina irosa'ma akasagasuba kasaigina, ka yabankamaba to ka yabankama nkabobora ware'naigina nama tubo aborama waikiye, untiye.

*Ataena uwomantana aborakiye, Isu untiye
(Matiyu 24:3-14; Aruku 21:7-19)*

³ Piya utegina, Suba wama Oribesi amuta asu mara'mima, pi amutisa kana tabe mono nama mo agaogana, Pitage Yemisige Yonige Enturuge pabi ibinto aeti imagini, ⁴ maya untawe: Kae uramempentanaba ayantaga aborakiye. Nan-abaya kanaka agakana, a'ya'ma uramempentanaba agarontaga aborakiyema uramo, untawe.

⁵ Piya yuguna, Isu maya kamana agobima uwaimintiye: Tigeba napiyiyo. A'yugu wasanami kampari kamana'wai abisiwe. ⁶ Piya, uwoma kina irosa'ma nae nage umagini: Naeba Karaisiti nawe, uma, uwoma kina'mi nkigu'ama paibumagini kamparaga puwaitakibewe.

⁷ Pigoya, ma'ena pewe kamana abintiripe, esiba kamana abitegiri, tiyekuruba a-puma: Kana a'ya piyeba, a-siyo. Pi mpa'ena maru pikibepa asa agogo yaga aborakiye. ⁸ Piya, maga maga kina'miba kamaena pigini, to ka'isa kina'miba to ka marisa kina uma iyeguyigini kamaena purite wagana pikibewe. Piya, to mari to mari imima tabera pekini, ka'isa kinapa naninta i'mikibewe.

Pigoya, waya'ma yagaraena pikena pegina maru agobima aukemisa puma, kana ataenaba maru pikiye.

⁹ Pigoya, tigeba aogima napiyiyo. Wasanami kanama ampa tiraku'ma kotiyena puritama, mono namapi kasotasa tiyegukibewe. Pigo tigeba naegaraka, kanisore kinatige tabe kinatige tibabute waigiripa, tigeba pi kinapa aogi kamana'nepa uwaimiyo. ¹⁰ Pigoya, a'ya'ma kinapa aogi kamana'ne maru uwaimigasigina, toganaba agogo yagaba aborano. ¹¹ Piya, tiraku'urite kotira wakena pigiripa, kana uwaimikubo kamanakaba: Ayabaya uwaimukunema, a-ntapiyiyo. Pi ntaga kamanatipa ikena kampa napikibewe. Aogi Awamusa'ama urimikibi kamana uwaimiyo. ¹² Pigoya, pi ntaga wasanami i'nanto iraku'ma to kina imigini iyeguyigini, piya pemisa puma, ibawaimpiba yagarawaipa ata puwaitauguni, to yagarawaimpa anoke abakepa ataena puma: Iyeguyiyo yigini, iyegukibewe. ¹³ Pi ntagaba nae nageraka wasanamiba kama puritakibewe. Piya pigiri, a'ya'ma yaga naeka napima kampa natakibepa, toganaba aogima mikibewe, untiye.

*Agasiya ataena aborakiye, uwaimintiye
(Matiyu 24:15-28; Aruku 21:20-24)*

¹⁴ Pigoya, ma esapi aisuma agakibe kina'miba aogima abiyo. Piya, pi agogo yagaba monota tabera kamparagaenaba a'yugu mikibi nkauka'i ataigiri tini'ena pikibewe. Piya, pi ntagaba Yu-tiya mari mikibe kinapa, tiyegaka wama amu mari iyiyo. ¹⁵ Wasanami abe'i mikibe kina'miba

a'yugu namapinti ima ka'isaenaba asu maete wasanagawe. ¹⁶ Pigo wasanami yogari mintakibetisaba a'yugu to wama namapintisaena ampaete wasanagawe. ¹⁷ Pi kanabipa iga'entaga waepe, inamuganto nono amikibe nkwaepe kamparagama mikibewe. ¹⁸ Pi ntagaba esiba yaga waisanaga Kotiti nunamu yiyo. ¹⁹ Pigoya, maru Koti pogana, aboranti ntaga toma toma ataena waita waita ima, ibantoba waintikana, togana pi ntagaba tabera asu igasima tabe kuntuyenaba waiyekana, to asaba ataenaba kampa waikiye. ²⁰ Pigoya, Wa'egawamaba: Naegarao uwaimi kina naka napintikana, pi ataenaba e'ero ntaga kampa waikiye. Pi ataena e'ero ntaga waiyisinta, a'ya'ma kina kampa uwa minta pu'waewasine.

²¹ Pigoya wasanami: Agaiyo, Koti utaratanta yagara, Karaisiti yagara mata'i mintiye urimikibepa, a-nkabiyo. Agaiyo, marompa mintiye urimikibepa, a-nkabiyo. ²² Piya, ka'isa kina'mi aborama tonarona esegiyenawai puriyakintini, ka'isa kina'mi: Karaisiti yagara nawe, yigini, ka'isa kina'mi: Poropete yagara nawe, yigiripa, ige kamanapa a-nkabiyo. Igeba meto'ena puma, Koti: Naegarao uwaimi kina'mi ntapiyenawaipa maema ataena pikena pigiripa, ²³ pi kamanapa a-nkabiyo. A'ya'ma togana aborakibintanaga urimuwe, uwaimintiye.

*Wasanama Ntagaranaga to aborakuwe, untiye
(Matiyu 24:29-31; Aruku 21:25-28)*

²⁴ Uwaimintana to maya untiye: Pigoya, pi ata yaga aborakana, toganaba papa tunusekana, opa kampa e'wasa pekana, ²⁵ noriba tutubu

pekana, mantaba kuru pekana esegiyenawapa iyoba'ma kareko pikiye. ²⁶ Piyaena marupa aborawaka, togana Wasanama Ntagara naeba tumukubopa, tabe esegiyenanentaga mimigara tumekini nagakibewe. ²⁷ Pi ntagaba enisore kina igarubakini, a'ya'ma mari wama, a'ya'ma matuka matukarisa kina Koti: Naegaraiyo, uwaimemi kinapa ibabuma, naeti me akibikibewe, untiye.

Piki ya kamana uwaimintiye
(*Matiyu 24:32-35; Aruku 21:29-33*)

²⁸ Piya untana, to maya untiye: Pigoya, pika ya agama aogima napiyiyo. Kana yawama nka'no mparagina: Pipa yoga yaga aborayema, napiyesa puma, ²⁹ urimontana aborakibipa, agogo yaga agaro aborakiyema, napiyiyo. ³⁰ Pigoya tagaka urimuwe. Ka'isa kina'mi kampa purikibepa, a'ya'ma urimontanaba aborakiye. ³¹ Mantabe mabe a'ya wakana, kamana'nepa uwa waiyaba waima kampa kakakiye, untiye.

Isu to aborakibi ntagagaba kampa abune
(*Matiyu 24:36-44; Aruku 17:26-30, 34-36*)

³² Piya untana to maya untiye: Pigoya, ayantagabaya urimontanaba aborakiye. Wasanamiba kampa abintawe Mantarisa enisore kina'miba kampa abintawe. Koti Ntagara naeba kampa abintokana, nabanempa abiwa abintikana, yekana aborakiye.

³³ Ayantagabaya aborakiyema kampa abepa, nae tumukubopa napima aogima miyiyo. ³⁴ Pika meto kamana ukuwa, abiyo. Piya, wasanama namanka atate to wa'eri wantana, yoga kina'waka: Piya po, piya po, omima: Na

kiye kabiyo, omite wagasaginiba: Ayantagabaya kanakiyema, napi napi pesa puma, ³⁵ tige napiyiyo. Ayantagabaya namankama nkaba kanakiye: Atamaino, asenabintiwo, kokore aga yekanawo, abayawo, kanakibayawema, tigeba kampa abintawe. ³⁶ Agaro kanama a'yugu waitamintigina, ampa tigakiye. ³⁷ Pigoya urimontanaba a'ya'ma kina uwaimuwa, pika napi napi piyo, uwaimintiye.

14

Isu aegukena kamana napintawe

(Matiyu 26:1-5; Aruku 22:1-2; Yoni 11:45-53)

¹ Piyama magaba Yuta kina'mi Pasoba naninta nakena yagabe yisiti kampa wainta pareti nakena yagabe aborakena pogini: Isupa aya pumabaya kakama araku'ma aegukunema, tabe mono kiya kina'mige mono tisa kina'mige napintawe. ² Napintini: A'yugu naninta nakibe ntaga arakurekini wasanami ata ma'ena pusanagawe, untawe.

Wayama Isu nka'noti masawae ti'ma pai'atantiye

(Matiyu 26:6-13; Yoni 12:1-8)

³ Pigoya, Isu Petani kumata wama, Saimoni autanta'ena ago ata wanti ntagarama ntamapinti umima, naninta naogana, ka wae'ma marasa punta kabo kankabe aogi agunta masawae maete kanantiye. Kana masawaenkama nkgewapa natiwe, tabe yabatasa ika pumaranta, maete kanamagina, kana kankabe ampa a'wa puma, Isu nka'noti ti'ma pai'atantiye. ⁴ Piya pogini,

ka'isa kina'miba agate ka abi'ma: Nanagabaya kana masawae kasayema, mare-u me-u puntawe. ⁵ Piya, kana masawae to kina imemisinta, 300 torapa maema, kusi kina imemisinema, ka abirantawe. ⁶ Piyama abirauguna Isu maya untiye: Uwa ataiyo. Nanagabaya kaba abirawe. Naukaena punataye. ⁷ Pigoya, kusi kina'mi asi nasi tigege miyekini, a'ya'ma yaga napima iyo'maekena pewe. Pigoya tigege naeba asi nasiba kampa mikuwe. ⁸ Kana wae'ma aewa napima, masawae nauti yora punatama kainatakibika napima, ibantoba maema aogi piye. ⁹ Pigoya naeba tagaka urimuwe. A'ya'ma mari nae aogi kamana uwaimikibepa, ma punatamintanaga aeka mare-u me-u pukibewe, untiye.

*Yutasi Isupa kiya kina imikena puntiye
(Matiyu 26:14-16; Aruku 22:3-6)*

¹⁰ Pigoya, nagisarisa tara tumpaema abagi kina mintumepa, ka abagi yagara, Yutasi Isik-eriyoti, aeba tabe mono kiye kinati wama: Isupa araku'ma timukuwoma, uma ibigantiye. ¹¹ Piyama ibigaogini, ae kamanaka i'mu pumagini: Piya yempeka yabapa kamukune yuguna, Yutasiba: Aenkauka'ibaya Isuba waka arakuruwema, napintiye.

*Isuge abagi kinake Pasoba naninta nantawe
(Matiyu 26:17-25; Aruku 22:7-14, 21-23; Yoni 13:21-30)*

¹² Pigoya, yisiti kampa wainta pareti naume ntaga aboraogini, pi marusa yaga Pasoba nanintaraka sipisipi awaro aegukena puguni,

abagi kina'mi Isuka mayama abigantawe: Pigoya taeba aenkauka'i wama, Pasoba nanintagapa maema kaeti aogi pukunema, abigantawe. ¹³ Abigauguna, Isu abagi kina tara isigaruba'ma maya uwaisimintiye: Tisigeba kuma'i waisigina, wani kankabe aesaga urinta yagarama tisigakirisiba, ae aega'urite waisigina, ¹⁴ namapi wakirisi, kana namankama nkaba nkuma omiso: Tisa yagaramaba maya iye: Naege nabagi kinake mima Pasoba naninta kae namapi nakuna, aemparuta ampima nasune iyema, omiso. ¹⁵ Omisigina, aeba tisibabute inati aogi pumaranta tabe maru asu tisiyakekirisi, pita'i Pasoba naninta taeka napima aogi piso, uwaisimintiye. ¹⁶ Uwaisimoginisi pi abagi kina'misi itate kuma'i wamaginisii pi abagi kina'misi itate kuma'i wamaginisii, pabi uwaisimomesa puma wama agateginisii, Pasoba naninta aogi puntase.

¹⁷ Aibusuguna, ase ikena pogini, Isuge nag-
isarisa tara tumpaema kinake wama, ¹⁸ uma
teborira mima nantini, Isu maya untiye: Pigoya
tagaka urimuwe. Tigepisa ka'waina minaga
punatakiye. Ibanto naege naninta nami nta-
garama piya pikiye, untiye. ¹⁹ Piya yogini igeba
intara pumagini: Naeka yeno yenoma, abigau-
guna, ²⁰ aeba maya uwaimintiye: Nagisarisa tara
tumpaema kina tigepisa, naege ka tu'napisa pare-
tirasa antipi mo aema nami ntagaramaka yuwe,
untiye. ²¹ Piya, Wasanama Ntagara naeba mono
kamanata unatanti ki'i wakuwe. We, Wasanama
Ntagara naepa minaga punatakibi'naba ataenabi
mikiye. Piya, pi ntagarapa wasanama kampa

yakari potantesinta, kanara pesine, Isu untiye.

Auke korake imogini nantawe

(Matiyu 26:26-30; Aruku 22:15-20; 1 Korinti 11:23-25)

²² Pigoya, igeba naninta nantini, Isu paretiba maema, Koti a'mu potama, ako puma imintana: Mapa nae nauna maema naiyo, untana, ²³ waini kankabe maema a'mu potama, imogini pi a'ya'ma kina'mi nantawe. ²⁴ Piyama imitana, Isu maya uwaimintiye: Uwoma kina Kotiti atokaekenaga ma korantepa ago pagikiye. Pipa ara'ena potauwe. ²⁵ Tagaka urimuwe. Toma naompe wainiba kampa nakubopa, toganaba Koti kabiratakibita kasa'ena nakuwe, uwaimintiye.

²⁶ Piya uwaimintana ini ugaitegini, iro'ma Oribesi amuti intawe.

Pitaka: A'yo uwa natakibene, Isu omintiye

(Matiyu 26:31-35; Aruku 22:31-34; Yoni 13:36-38)

²⁷ Aibuntini, Isu maya uwaimintiye: Mono isa'amaba maya iye: Sipisipira kabima minti ntagara aeguyiginiba, kana sipisipiba iyegaka aibarara puwakibewe, iye. Piya yemisa puma, tigeba a'ya'ma natate tiyegaka'ya puwakibewe. ²⁸ Pigoya togana asinatakibipa, Karariya-i tigeapa paitama wama aborakiri nagakibewe, untiye. ²⁹ Piya yogana: A'ya'ma kina'mi iyegaka'ya puwakibepa, naeba kampa katate wakuwema, Pita omintiye. ³⁰ Piyama omogana Isu maya

omintiye: Tagaka ugamuwe. Iba aseka kaka-gara naeka: Kampa aganto ntagarawe, yegan-aba: Tarara kokorewama aga ukiyema, omintiye. ³¹ Piyama omogana Pita esegima maya untiye: Wasanami naeke tasiyegukibepa: Naeba ae ao'yagara kampa mintuweba kampa ukuwe, omogini, a'ya'ma kina'miba pabi Pita yomesa suntawe.

*Isu Kesemeni yugabi nunamu untiye
(Matiyu 26:36-46; Aruku 22:39-46)*

³² Pigoya igeba ka au'i wama, kana mawama nkagewapa Kesemeni, wamagini Isu abagi kinaka: Mata mara'miyigi nunamu yeno, uwaimintiye. ³³ Piya, Pitana Yemisina Yonina suma, ibiri ibabute wamagina, agasiyama aekuru puma akawagawa pumagina, ³⁴ maya uwaimintiye: Naepa tabera naukima nanta waru waru nabiya, tigeba mata mima kabinataiyo, untiye. ³⁵ Piya umagina, aeba ka au'i wama auki nakiyena uwa atakenaga umagina, mara antagawarisa uma aigare pa'ma mima, nunamu maya untiye: ³⁶ We nabanempa-o, kaeba a'ya'waemaena pikena yagara mintana, nauki nakiyenaba naparo. Pigoya, nae napiyenagaba a-ntapima, kaeka napikibempentana wasima po, untiye.

³⁷ Piya ute, kana pi kakaga kina'mi waitamintuguna, igate Pitaka maya omintiye: Saimoni waitamintano. ³⁸ Kampa agarosama kaoganta wairabankano. We, tiyogama mima, kabinatama nunamu yiyo. Piya puntiripa kampa aguntaena pikibewe. Pigoya tigu'amaba tiyampu pegina ti'amaba kampaye, uwaimintiye.

³⁹ Piya uwaimitegina, to mare auka'i wama, pabi to yomesa nunamu untiye. ⁴⁰ Ugaitegina to ampa igaomepa, waite asite pugagategini waita-mintuguna, kanama ampa igaogini, ae omikena kamanakaba kampa napintawe.

⁴¹ Aibuguna to wagate kanaomepa maya uwaimintiye: Tigeba to migarakena waiyewo. Pabigoya, nae yaga aboraya, ibanto Wasanama Ntagaranagana, ataena punatakini, agunta kina'mi narakurikena pewe. ⁴² Pigoya, asiyigi wano. Minaga punatakena yagaraba mompa iya, agaiyo, untiye.

Isu arakurintawe

(Matiyu 26:47-56; Aruku 22:47-53; Yoni 18:3-

12)

⁴³ Pigoya Yutasi, nagisarisa ka tumpaema abagi kina nasumepisa me nkigaite waogana, Isu kama-na ugaka pogana, Yutasi uwoma kina uma ibabute kanantiye. Piyama tabe mono kiye kina'mige tisa kina'mige kabiyume kina'mige pi uwoma kina igarubauguni, igeba irebube ma'ena kasupe maeyuguna, ⁴⁴ minaga potakena pome ntagarama ibabute kanantiye. Aeba kanantana maya untiye: Uma agate, amo nakubo ntagaraba aewa, araku'ma kabirite waiyo, piya ute ibabute kanantiye.

⁴⁵ Yutasi ibabute kanama, karu'ena Isuti wama: Tisa yagarama-o, ute, uma aepa'ma amo naogini, ⁴⁶ uma aebasa'ma araku'urintawe.

⁴⁷ Araku'uruguna, ka pi mintume ntagarama kasonka me a'yuburintana, mono paitanta yagarama ntuga yagarawapa uma aeguma, age aira kaentiye. ⁴⁸ Aibogana Isu maya uwaimintiye:

Tigeba nanaga naekaba ku kinanema napima, narakurikena irebube kasope maete kanawe. ⁴⁹ Naeba asi nasi tabe mono namapinti wama kamana yogiripa, kampa pita'iba narakurewe. Pigoya, mono isa'ama yemisantana narku'ma, karana natakibewe, untiye. ⁵⁰ Piya yogini, abagi kina'wa a'ya'ma atate iyegaka'ya puwantawe.

Ka yagara auka aegaka wagaintiye

⁵¹ Piya puguna, ka kai amirinta masimabima Isu aega'urite kanaogini, aeke arakuruguna, ⁵² kana yagaramaba aibarigo puma, kaiwapa atagaite auka aegaka wagaintiye.

Isu kamana otantawe

(*Matiyu 26:57-68; Aruku 22:54-55, 63-71; Yoni 18:13-14, 19-24*)

⁵³ Pigoya, igeba Isupa ababute monota paitanta yagarari wauguni, pita'i a'ya'ma tabe mono kiye kina'mige kabiyume kina'mige tisa kina'mige me nkaki puntawe. ⁵⁴ Piya puguna, Pita aka'i aega'ma pasema wama, monota paitanta yagarama kumati ima, irebu kina mintume ntakuta asu tapintiye.

⁵⁵ Asu tapiyogini, tabe mono kiye kina'mige a'ya'ma mono kanisore kina'mige mimagini, Isu kamana otamagini, Isu ataena pusanaga ige atakae puma, Isu aegukena pumagini, piya kamana kampa abintawe. ⁵⁶ Pigoya, uwoma kina'mi ampimagini, kampari kamana: Aeba piya pine, piya pine yuguna, ige yume kamana agoba kampa aogima abintawe. ⁵⁷ Piya puguna ka'isa kina'miba asima kampari kamana Isuka maya untawe: ⁵⁸ Ma wasanami kimaranta mono

nama akasaba'maba, wasanami kampa kiyesa ntama kakaga yaga kima a'ya kaikuwe, ubegi abibompene, untawe. ⁵⁹ Piya umagini, igeba to ka'isami yumesa puma, kampa ka kamanapa unta, to kamana to kamana uwaimintawe.

⁶⁰ Uwaimuguna, monota paitanta kiye yagarama ikapi asima mima, Isuka mayama abigantiye: Ma kina'mi kaeka yepa, kaeba ayawe uramikibenema, abigantiye. ⁶¹ Abigaogana, Isu kampa kamana unta asaba'waogana, paitanta yagaramaba to mayama abigantiye: Tabe ta'mu potaompe Ntagarama ntagara Karaisitigawoma, abigantiye. ⁶² Abigaogana Isu maya untiye: Pipa nae mintuwe. Tigeba Wasanama Ntagaranaga Esegiraka'ya Ntagarama nkayatakanti mara'miyekiri nagaigi, mimiga mantara tumekiri nagakibewe, untiye. ⁶³ Piya yogana, tabe kiye yagaramaba kabi'ma autasaenaba aegaregaru pa'ma, maya untiye: Nanagabaya to kina'mi kamana yigi abukune. ⁶⁴ Ae'wa piyama Koti Ntagaranawe yipa, kampari kamana'wapa yegiri abewa, aya pisiwema, ibigantiye. Ibigaogini: Aeba ata yagarawa, aeguyiyoma uwaimo, untawe.

⁶⁵ Piya untini, ka'isa kina'miba kaisa potamagini, aoba airarikae u'ma aegutategini: Kebaya kaeguya, uramoma, abigauguni, irebu kina'miba araku'ma iya kasutasa aeguntawe.

*Pita Isuka: Kampa aganto ntagarawe, untiye
(Matiyu 26:69-75; Aruku 22:56-62; Yoni 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶ Pigoya Pita kuma'i mintogana, monota paitanta yagarama ntuga potaome nkwaepa kanama, ⁶⁷ agaomepa Pita yakuta tapima mintogana ampa agate: Kaege Isu Nasaretirisa yagarageba naseka kagabone, untiye. ⁶⁸ Piya yogana aeba: A'a-o. Naeba kampa abuwa, kamanakapa nanawe yewe, untiye. Utegina, ae kagisa kabera tumpintogana, kokore aga untiye. ⁶⁹ Tumpintogana to kana wae'maba agate, agora mintume kinaka: Mo ntagaraba ae aokinane, uwaimogana, ⁷⁰ Pita to: A'a-o, untiye.

Piya yogana uwaenanto togana to agora ampintume kina'mi Pitaka: Kaeba Karariya yagaragawa, nanaga: A'a-o yene. Kaeba ka aokinakawe, untawe. ⁷¹ Aiyuguna aeba: We, taga kauwe. Naeba pi yempe ntagaraba kampa aganto ntagarawe, ute amota atantiye. ⁷² Piya pogana kokorewama to ka aga yogana, Pitaba pai Isu omome kamanaka mayama napintiye: Kaeba naeka kakagara: Kampa aganto ntagarawe yeganaba, tarara kokorewamaba aga ukiye omomeka napima, tabera antara puma, kube'ena puntiye.

15

Isu ababute Aroma kiye yagarari wantawe

(Matiyu 27:1-2, 11-14; Aruku 23:1-5; Yoni 18:28-38)

¹ Pigoya, abaya aseka tabe mono kiye kina'mige kabiyume kina'mige tisa kina'mige, a'ya'ma kanisore kina'mige aki puma: Piya pukunema, uritegini, Isupa iga'narasa

kirokaetamagini ababute wama, Pairati memintawe. ² Memuguna Pairati: Kaeba Yuta kina'mi Wa'ega yagaragawoma, abigantiye. Abigaogana Isuba: Kae piyaba yene, omintiye. ³ Piya yogini, tabe mono kiye kina'miba: Uwoma tonarona ataenaba pemi ntagarawe, Pairati omintawe. ⁴ Piyama omuguna, Pairati to ka mayama abigantiye: Igeba kaeka tonarona ataena pemi ntagarawe yepa, kaeba kampa kamanapa ikena penoma, abigantiye. ⁵ Aiyogana, Isuba to kampa unta asaba'waogana, Pairati piya pomeka pami puntiye.

Pairati: Isu ababute yara aeguyiyo, untiye
(Matiyu 27:15-26; Aruku 23:13-25; Yoni 18:39-19:16)

⁶⁻⁷ Pigoya, ka yagaraba agewapa Parabasi, pi ntaga aege ao'mige ma'ena puma, kiya kina'mi nkaokina iyegute, karabusibi mintantiye. Mintuguna, a'ya'ma Pasoba naninta naume ntagaba Pairatiba uwa kinaka: Karabusibisaba ke uwaba atasuwema, ibiga puntiye. ⁸ Piya, pome ntaga uwoma kina ampa aki puma mima, Pairatika: To puntampesa puma ka'mu puratama, karabusibisa ka yagara uwa ataoma, abigantawe. ⁹⁻¹⁰ Piya yuguna Pairati mayama napintiye: Mono kiye kina'mi Isuka imo potamagini, araku'ma kotiyena potawema, napimagina: Tige yeka, Yuta kina'mi Nkwa'ega yagara uwa atasuwoma, ibigantiye. ¹¹ Ibigaogini tabe mono kiye kina'miba ampa aki puntume kinapa maya uwaimintiye: Parabasi uwa ataoma omiyo, untawe. ¹² Piya yuguna, Pairati aki

puntume kina to mayama ibigantiye: Yuta kina'mi Nkwa'ega yagarawe ye ntagara mintiya, aepa aya pusuwema untiye. ¹³ Piya yogini: Yara aeguma itagiyo, untawe. ¹⁴ Piya yuguna Pairati: Nana ataenaba pegiri yewema, ibigaogini, to taberasa: Yara aeguma itagiyo itagiyo, untawe. ¹⁵ Piya yuguna, Pairati aki puntume kina'mi i'mu punatakibewema, napima: Parabasi uwa wao, untiye. Piya yogana waogana, Isupa irebu kina imogini, igeba paga kasutasa agasiya kasu aeguyuguna: Ababute wama yara itagiyo, uwaimintiye.

*Irebu kina'mi Isu karana atantawe
(Matiyu 27:27-31; Yoni 19:2-3)*

¹⁶ Piya uwaimogini, irebu kina'mi Isupa ababute tabe irebu kina'mi kumati wamagini, kana kuma'ama nkagewapa Paratoriyamu wamagini, to ka'isa irebu kinakaba uma kega'e yuguni, ampa aki puntawe. ¹⁷ Piya pumagini, kiya kina'ma tete kai maema Isupa amitamagini, ake wainta iga'narasa taminoku'ena potama, a'notapa taminonkitama, ¹⁸ saroti amimagini: Kaeba Yuta kina'mi Nkwa'ega yagaragawa, e'ero ntaga aogima miyo, untawe. ¹⁹ Aibuntini, igeba kasotasa a'no airapora puma aeguntini, kaisapa potantini, aeta parokaema karana kasa uma: Kaeba tabe yagaragawe, untawe. ²⁰ Piya puma karana atagaitegini igeba tete kaiba atama maebugasimagini, to ae'wa kai amitamagini, abe'i iro'ma ababute, yara itagikena wantawe.

Isu yara itagintawe

(Matiyu 27:32-44; Aruku 23:26-43; Yoni 19:17-27)

²¹ Pigoya, ka Sairini marisa yagara agewapa Saimoni, Aresantake Arupasike isibawaisimpa, to auka'isa kanaometa keta pabumagini: Maripoba aesaga'urite wao, omuguna aesaga'urite wantiye.

²² Piya pogini, igeba Isupa ababute, Korikota wasana a'no nkayampu kanta mari wama umintuguni, pita'i aeguntawe. ²³ Piya, ka'isamiba kampa aukikena tusa wani wainibi atama: Naoma amuguna: Kampa nakuwe, untiye.

²⁴ Piya, irebu kina'mi uma yara itagitamagini, kaiwapa maemagini, tete'ena pumagini, kebaya tonarona kaiwapa maekiyema puntawe.

²⁵ Piya pumagini, abayara yara itagitamagini, ²⁶ kotiyena potaume kamana maya uma kaentawe: Yuta kina'mi Nkwa'ega yagarawema, kaemagini, a'no nkabobori a'makaetantini, ²⁷⁻²⁸ ku kina tarage, kapa ayatakantiwa, kapa ayake'masiwa suma, isigeke yara ita isitantawe.

²⁹ Piya puguni ka'isa kina'mi agora wama, pumireri potama maya untawe: Kaeba ka yaga tabe mono nama akasabakaiteba, karu'ena kakaga yaga kikuwe ubempe ntagaragawe, ³⁰ kaega ntapima, yarasa kaupaa aogi purite tumo, omintawe. ³¹ Piya omuguni, tabe mono kiye kina'mige mono tisa kina'mige pabiyama pumireri potamagini, igewai marebiga mebiga puntawe: Aeba to kinapa aogi puwaitantana, aewapa nanagabaya kampa au'wapa aogi piye, untawe. ³² Piya, Koti utaratanta, Isureyo

kina'mi kiya yagaranawe untanapa, yaba pabigo ibanto atate tumegapa, kagate kae kaegarano, untawe. Piya yugunisi, pi tara aeke ita isitaume ntagararamisiba, isigege pumireri potamaginisiba, aeka ata kamana otantase.

Isu purintiye

(Matiyu 27:45-56; Aruku 23:44-49; Yoni 19:28-30)

³³ Piya puguna, kagita a'ya'ma maba ase uwaogini mintuguna, to atamaita mesu marintiye. ³⁴ Pigoya, Isu atamaita mayama kega'e untiye: Iro-i, Iro-i, arama sabatani, untiye. Pi kamanapa tae kamanapisaba: Kotinempa-o, Kotinempa-o, nanagabaya kaeba uwa natane, untiye. ³⁵ Piya yogini, ka'isa mintume kina'miba abitegini: Irai yakabaya kega'e iye yuguna, ³⁶ ka yagarama karu'ena wamagina kai atuta asa wani pi ae u'ma, asara kitama: Nao, ute mayo amintiye. Aibumagina mintume kina'mipa maya uwaimintiye: Pabita, abiyu. Irai yaba tumpa akitama uwa atakibayaka agakune, untiye. ³⁷ Aiyogana Isu tabera kega'e uma, purintiye.

³⁸ Purogana, tabe mono nama nkantabintisa kai, Koti nkauka'i akunkataume kai akapisa aeru'ma torirari puwantiye. ³⁹ Piyama Isu purogana, irebu kina'mi kiya yagarama agora mintumetisa agate, maya untiye: Tagane. Ma ntagaraba Koti Ntagarawe, untiye.

⁴⁰ Pigoya, pi ntaga waya'iyaba mare nkau'i mima apasa puntawe. Ka'isa kana wae'mi nkigewaipa: Mariya Matara kumatisa waena,

to ka Mariya ae'wa nkamana Yemisike Yoseseke isinowaisimpawa, to ka wae'ma agewapa Saromiwa suma, ⁴¹ Karariya-i Isu mintoganaba, kana wae'mi aega'ma, ao'mae pome wae'iya mintuguni, to uwoma Yerusaremi ababute inta wae'iyamige ampima, agaba puma mintantawe.

Isu nkaupa maema kaintawe

(Matiyu 27:57-61; Aruku 23:50-55; Yoni 19:38-42)

⁴² Pigoya, aiba sabati aborakiyema, a'ya'waemaenaba aogi puma ntagagana ase ikena pogana, ⁴³ Arimatiya kumatasa yagara Yosepe, aekuruyenagaba kampa napinta Pairatiti wama: Isu nkaupa maesuwoma, abigantiye. Pigoya kana yagara aogi mono kanisore yagara mimagina, Koti kabima mikenaenaga napi napi pome ntagaragana mintantiye. ⁴⁴ Piya yogana, Pairati: Agobaya pu'wayema, napima, irebu kiya yagara kega'e uma abigaogana: ⁴⁵ Owe ago pu'waye, kana irebu yagara omintiye. Omogana abite Yosepeka: Kanarana au'wapa umaeyo, omintiye. ⁴⁶ Omogana Yosepeba aogi wae kai maerite wamagina, uma akitama, pi kaibi yoburite, yabapi ku'maranta kabi uma kaitamagina, kawarapa tabe yaba a'waremagina akunkatantiye. ⁴⁷ Piya poginisi, Mariya Matara kumatisa waeke, to ka Mariya Yosese nkanowampage, kanama kaiyome aru ampa agantase.

*Isu asima mintantiye
(Matiyu 28:1-8; Aruku 24:1-12; Yoni 20:1-10)*

¹ Pigoya, sabati a'ya waogini, Mariya Matara kumatisa waena, to ka Mariya Yemisi nkanowampawa, to ka wae Saromiwa sumagini, aogi agunta yome tusaena ae auti yora potakena tusaena ika puritegini, ² sonta yagaba, abaya aseka asima aruri wantawe. ³ Ke'i wantini tabe yabaka: Kebaya aru ka awarasa a'wareragasaka pai'atakunema, igewai uta wantini, ⁴ pi yabapa tabe yabapa uma agaumepa, a'waima a'ware wantiye. ⁵ Aibogini, kabinti wama uma agaumepa, aogi wae kai amirinta masimabi yagara ayatakantisa auka'i asima mintogini, uma agategini pami puntawe.

⁶ Pami puguna maya uwaimintiye: Tigeba a-pamiba piyo. Isu Nasaretirisa yagara, yara itaginta ntagaraba agusagapa, aeba matapa kampa minta, ago asima waye. Agaiyo, mata kaitatawe. ⁷ Piya, tigeba wamagiri Pitage abagi kinake: Paitama Karariya-i wakiri, urimintisa puma pitaagakibewe, uma uwaimiyo, uwaimintiye.

⁸ Uwaimogini, igeba iyekuru puma pami pute, arubintisa iro'ma iyegaka wamagini, iyekuru puma, kana kamana kampa to kinapa uwaimintawe.

*Mariya Matara kumatisa wae'ma Isu agantiye
(Yoni 20:11-18)*

⁹ (Pigoya, abaya aseka sontara Suba asima, Mariya Matara kumatisa wae'ma agora abo-raogana, agantiye. Kana wae'mapa pai Isu

tonaentisa tara umaema ke kina agaruba agasome waekana mintantiye. ¹⁰⁻¹¹ Mintogini, Isu nkaokina'mi intara puma kube'ena puma miyuguna, aeba wama: Isu ago asima mintegi agauwe, uwaimogini abite: Kampari kamana yene, untawe.)

*Tara yagararamisi ke'i Isu agantase
(Aruku 24:13-35)*

¹² (Togana to tara yagarara uwa mari ke'i wausuguna, Isu to kina kanta yagara aboraoginisi agateginisi, ¹³ to kinati wama: Ago Isupa agause, yusuguni: Kampari kaese, untawe.)

*Isu aboraogini nagisarisa ka tumpaema kina'mi agantawe
(Matiyu 28:16-20; Aruku 24:36-49; Yoni 20:19-23)*

¹⁴ (Pigoya, togana nagisarisa ka tumpaema kina'mi naninta nauguna, pita Suba aboramagina maya uwaimintiye: To kina'mi ago nagategini, asima mintiye kamana nagata kina'mi urimuguripa, nanaga tigebe akumpa'ma miyewema, ka ibirantiye. ¹⁵ Piya umagina aeba to amato puma maya uwaimintiye: Tigebe a'ya'ma auka'i nasima, aogi kamana'ne a'ya'ma kina uwaimiyo. ¹⁶ Wasanama nae kamana aega'ma wani maekibipa, ao'maeyakana ikiye. Pigoya wasanama kampa nae kamana aegarakibipa Koti ataena potakiye. ¹⁷ Pigoya nae kamana aegarakibe kinapa maya esegiyena pikibewe: Nae nageraka ke kina agarubakibewe. Kasa to kamana ikibewe. ¹⁸ Kuya iyatasa maekibepe karaena nakibepe, kampa ata

puwaitakiye. Pigoya igeba iyatasa yoni kina'mi ikaya pikibepa ita wakiye, piya uwaimintiye.)

Isu mantari intiye

(Aruku 24:50-53; Aposoro 1:9-11)

¹⁹ (Tabe Yagara Isu piya uwaimigasogana, ababogana mantari imagina, Koti nkayatakantisa auka'i asu mintogini, ²⁰ abagi kina'wampiba a'ya'ma auka'i wama, kamana'wa uwaimuguna, Wa'egawamaba iyo'maema, esegiyena tonarona pogini, agategini: Taga kaeyewe, untawe. Tagane.)

Fore New Testament
The New Testament in the Fore Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Fore long Niugini

copyright © 1974 Biblica

Language: Fore

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

df2bc6bf-8ad4-55de-aa26-7089b3e61564